

STAVKOVNI BOJI se bodo pomnožili, je rekel predsednik AFL Wm. Green, ko je pričal pred kongresno komisijo proti raznim načrtom za zaviranje uni. Opozarjal je kongresnike, da se igrajo z "industrialnim mirom", ako mislijo, da bodo unijsko gibanje uničili s protidelaškimi postavami. Gornje je slika iz stavkovnega pretepa v Chicagu pred neko kovinsko tovarno.

Sestanek v Moskvi ima več nalog kot le mir z Nemčijo

Ali je zблиžanje med sistemom, kot ga ima Sovj. unija ter med ameriškim kapitalizmom mogoče? — Vprašanje bodoče Avstrije in Koroške

Minuli ponedeljek so se sešli v Moskvi zunanji ministri Anglije, Zed. držav, Francije in Sovj. unije, da odpravijo vojno stanje v Evropi. V ta namen imajo odločiti, kaj z Avstrijo in pa strelci najtjuri oreh — kako urediti Nemčijo, da bo služila miru na mestu na vsakega toliko časa zanetila vojno.

Malo optimizma
Predno je odšel na konferenco v Moskvo naš državni tajnik general Marshall, je častnikarjem na vprašanja odgovarjal, da so nesoglasja v veliki četvorici tolikšna, da ni upati na kak hiter sporazum med njo, kar se bodoče Nemčije tiče.

To je znano, Nemčija je razdeljena — oziroma bila je razdeljena v štiri cone. Blizu polovica jo je pod sovjetsko okupacijo, a njena glavna pristanišča ter najbolj industrializirani kraji so pod ameriško, angleško ter francosko oblastjo.

Vsi priznavajo, da je ta razdelitev tako centralizirane države, kakor je bila Nemčija bodisi ekonomsko kot politično neumestna, a vsaka izmed teh dežel ima o bodočnosti Nemčije svoje mnenje in tudi svoje namene.

Moje vzkroč, čemu se Bevin, Molotov, Marshall ter Bidault niso sešli v duhu optimizma, temveč v bojazni, da se jim bodo razprave razbile.

Splošno mnenje je, da na tem sestanku pogodba za mir z Nemčijo še ne bo dogotovljena. Ministri bodo zadovoljni, če se bodo usoglasili saj v glavnih točkah.

Kaj z Avstrijo?
Najprvo in deloma "mimo-grede" se bodo zunanji ministri pečali z Avstrijo. Zavezništvo so jo na mirovni konferenci po prvi svetovni vojni ustanovili za samostojno državo, ker niso hoteli, da bi prišla pod Nemčijo, dasi je izgledalo, da bi bila taka rešitev veliki večini avstrijskih Nemcev najbolj po volji.

Avstrija je nato bolela, ker je bil njen Dunaj za tako skrajno državitvo prevelik in ker je njena industrija valed izgube zaledja opelala in potem hirala iz leta v leto. Zavezništvo so tej bolni Avstriji pomagali, največ Anglija, Francija in Zed. države, da bi jo obvarovali v svojem področju. A ni mnogo izdalo. Pa so v tem nastale razmere za klerofašizem, ki so ga zavezništvo vsak po svoje podprli, bodisi z "neumešavanjem", ali pa mu naklonili direktno pomoč, potem, ko se je "utrtil". Med tem

Trud Zed. držav v pomoč kapitalizmu v Evropi in drugod se ne obrestuje

Kartunist Shoemaker, ki riše svoje satire za uredniško stran v Chicago Daily News, je imel pred nekaj dnevi v njih sliko, ki nazorno predstavlja našo takozvano vnanjo politiko. Stric Sam s cajno v roki seje dolarje po njeni (Evropi), da bi iz tega semena (dolarjev) obrodil kapitalizem. Toda za sejalcem so takoj vrane, ki to seme (dolarje) sproti požro. Na eni (vrani) ima Shoemaker napis "komunizem".

Ta karikatura je bila nato ponatisnjena v mnogih drugih dnevniških listih in prejkone bo tudi v revijah. Dasi ni mojstrsko delo — čeprav je Shoemaker eden izmed najsvetlejših ameriških kartunistov, vendar je slika značilna zato, ker predstavlja resnico.

Dali smo tri in pol milijarde dolarjev kredita Angliji, ne zato, da bi si iz tega gradila socializem temveč da ji imperij obvarujemo.

Iz enakega razloga smo dali milijardo dolarjev Franciji.

In pa več sto milijonov dolarjev v obliki raznih podpora Italiji.

Vzdržujemo Avstrijo, da je ne bi "pogazil" komunizem in "flirtamo" s kapitalističnim slojem Čehoslovaške, da bi jo ohranili v območju "zapadnih demokracij".

Naša vlada je minuli teden protestirala proti Moskvi, češ, da izpodkopa temelj ogrski vladi, ki je bila postavljena na krmilo na demokratičen način, a jo hočejo nadomestiti, oziroma ji diktirati, kaj in kako, po moskovsko vzgojeni komunisti.

V Washingtonu vedo, da Ogrska ni bila še nikdar demokratična. Vedo tudi, da so jo vladali fevdalci in prav tako vedo, da si sedaj prizadevajo ohraniti saj toliko svojih privilegijev, da jim ne bi bilo treba delati za vsakdanji kruh.

Na Kitajskem divja civilna vojna, veliko vsled podpore naše vlade. Neglede, kako se to dejstvo zaničuje, fakt je, da kitajsko ljudstvo trpi največ vsled NEPRAVILNEGA umešavanja "zapadne demokracije", predvsem zaradi intervencije Zed. držav.

Ne zato, da hočejo v nji reakcijo, ampak "naš način življenja". Pa ne gre.

Kitajska mora ali v socializem, ali pa nadaljevati pod Čiang Kai-šekom njegov način fašizma. Izgleda, da je vnanja politika naše vlade še zmerom odločno za slednjega.

In pogledimo vlogo Zed. držav v Španiji. Kdaj bi že Franco padel, ako bi v Washingtonu želeli.

Zanimivo je, kako si je Washington prizadeval skupno z Londonom za demokracijo na Poljskem. Pa v Bolgariji in v Jugoslaviji. Čemu? Ker se je šlo za interese privilegijev, ne za demokracijo?

Sedaj rešujemo grške monarhiste — seveda pod znakom boja za demokracijo.

Stric Sam seje dolarje po svetovnih njivah in treba je priznati, da tudi žanje. Toda ta njegov svetovni pridelek je čedalje manjši. In nekoga dne pride polom tudi k nam, ki bo večji kot pa je bil leta 1939. In posledice? Sedaj še nihče ne ve, kakšne bodo.

PEVCI "ZARJE" NASTOPIJO V CHICAGO

V nedeljo 20. aprila nastopijo v Chicagu na prireditvi in korist Proletarca pevci in pevke znane pevke zbor "Zarja" v Clevelandu. Čuli jih bomo v solopsevih, duetih in v kvartetu. Udeležence bodo posebno zanimale partizanske pesmi, ki jih je uglašil Zarjin pevovodja Krabec.

Clevelandu. Čuli jih bomo v solopsevih, duetih in v kvartetu. Udeležence bodo posebno zanimale partizanske pesmi, ki jih je uglašil Zarjin pevovodja Krabec.

Cene potrebščin se zvišale 55% v šestih mesecih

Kongresnik Sabbath iz Chicaga je pred nekaj dnevi v Washingtonu dejal poslancem republikanske stranke ter svojim "demokratskim" kolegom z juga, da so napravili z odpravo kontrole nad cenami velikanski polom in na milijone škodo ljudem, ki so jih izvolili.

Iz podatkov delavskega departamenta, ter iz številnih statističnega biroja AFL, in enako iz statistike CIO je poudaril, da so cene življenjskih potrebščin v minulih šestih mesecih narasle petdeset odstotkov. In pa da še vedno narastajo.

Iz AFL so mu odgovorili, da so cene v resnici narasle v teku pol leta ne samo 50% pač pa 55 odstotkov.

Revija "New Republic", ki jo urejuje bivši podpredsednik Henry Wallace, ugotavlja, da je Zveza industrialcev potrošila za uničenje kontrole nad cenami dva in pol milijona dolarjev za oglaševanje v časopisju, in veliko denarja tudi v radiu in v filmih.

Ljudstvo se je lanskega novembra hotelo maščevati nad ničevredno takozvano demokratsko stranko, a sedaj ima na grbi drugo pravo tako slabo stranko, kajti obe sta v politiki rakatirski in obema je privatni profit glavni motiv.

Urad za zbiranje statistike o stavbnih industriji pravi, da je zahteva po novih hišah znatno ponehala, ne zato, ker jih ljudje ne potrebujejo, ampak ker si jih ob sedanjih cenah ne morejo privoščiti.

Ob enem so v kongresu zmagali "land-lord", ki se veselo, da bodo še čez kak mesec ali dva smeli starinarino svedočno vižati, kar bo povzročilo novo krizo.

Kar se dogaja v tej deželi, je vse za sveti profit in ker bo nekoga dne temu konec, bo spet kriza. Ljudstvo pa bo šlo nekaj časa v brezposelnostno podporo, nato pa v "deprezijo", iz katere ga bo morda "rešila" tretja svetovna vojna, začasno seveda, na stroške krvi, ali pa če se odloči za socializem. Slednje bi bil edino pameten izhod.

"Svet brez sovraštva" na clevelandškem odru

To nedeljo 16. marca bo v Slovenskem narodnem domu v Clevelandu vprizorjena tridejanska igra "Svet brez sovraštva", ki jo je spisala Mira Pucova. To bo prvo prireditev te drame na ameriškem odru. Vstopnina je 75c.

To igro vprizori dramsko društvo "Ivan Cankar". (Dopis o tem smo za to številko preposno prejali, zato je nam bilo mogoče priobčiti le to notico.)

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

Angleška delavska vlada se je odločila za ekonomijo zares. Vrgla je s plačilne liste ne samo grškega kralja ter ga ponudila Zed. državam v varstvo, temveč tudi bivšega jugoslovanskega regenta kneza Pavla.

Knez Pavle je stal Anglijo nad \$10,000 na leto. Ker ima mož po svetu tudi svoje privatne vloge, je živel v Angliji in v Afriki res kakor knez in bo še lahko, čeprav je "odslovljen". Kajti v času svojega regentstva je poskrbel, da je povsod nekaj vložil — v banke v Švici, v Ameriki, v Južni Ameriki, v Franciji, v Angliji in morda ima kaj cekinov tudi kje zakopanih. Knez Pavle je bil orodje pri odobritvi pakta med Hitlerjem in njegovo jugoslovansko vlado. Angleži, ki so pred vojno na Balkanu veliko pomenili, so vedeli, kaj se kuha. Imeli so načrt dogotovljen. Pakta Jugoslavija ne odobri. Kneza Pavla se "ugrabi" z njegovo Olgo vred, mladoletnega Petra se proglasi za polnoletnega in s tem za kralja, oš nagloma imenuje novo vlado in Hitlerju se pakt z Jugoslavijo izmuzne iz rok. Angleška in jugoslovanska letala so bila pripravljena in vsi, ki so bili ugrabljeni, ali pa določeni za pobeg, so bili na varnem še predno so nacijska letala prišla nad Petrovo in Pavlovo kraljestvo.

Anglija je v svoji dolgi zgodovini potrošila milijone in milijone dolarjev ne samo za svoje dvorjane temveč tudi za vzdrževanje dinastij v tujih deželah in za preživljanje ubežnih vladarjev. Čas je bil, da s tem luksuzom saj odneha, če že popolnoma ponehati noče.

Blizu Kranja na Gorenjskem je imel knez Pavle grajščino, ki jo je predelaval v zemski raj. Ker na Bledu ni bilo mesta zanj — kajti tam je imel svoj gradič mladi Peter in pred njim njegov pokojni oče Aleksander, si je Pavle mislil, da si lahko, dokler bo regent, zgradi bivališče še lepše kot pa je bilo Petrovo. Plačevalo je kajpada ljudstvo. In

Atomska bomba je še vedno močan argument zvezne diplomacije. Ne sicer toliko argument kot pa sredstvo, ki učinkuje. Angleški matematik in filozof Bertrand Russell je dne 8. marca apeliral na ameriško vlado, da naj skrivnostni atomske bombe nikar ne izda. Kajti če bi to storila, se bi pričela atomska oboroževalna tekma, ki bi postala usodna za ves svet.

Andrej Gromejko je govoril pred komisijo Združenih narodov v Lake Success 75 minut o vzrokih, čemu je za sovjetsko vlado ameriški predlog za kontrolo nad atomsko energijo nesprejemljiv. Bilo je prvič točno povedano, da sovjetska vlada noče, da bi komisije tujih dežel vohunile po njenih obratih. Gotovo je, da Sovj. unija še ni doglala skrivnosti, kako izdelovati atomske bombe. Te tajnosti imajo v oblasti samo Zed. države in deloma Anglija ter Kanada. To vedo povsod. Zato Gromejko smelo predlaga, da naj se prepovele te atomske bombe, ne pa raziskovanje atomske energije. Ameriški načrt pa določa ustanovitev mednarodne komisije, ki bi smela v katerokoli deželo na svetu, v kakršni koli obrat ter raziskovati, da-li se v njemu morda ne izdelujejo atomske bombe, ali se vrše saj poskusi, kako jih iznajti.

Angleški načrt glede atomskih bomb je razumljiv — namreč z ameriškega stališča. Čim bi vse dežele pristale vanj, bi (Konec na 5. strani.)

Nekaj s seje JSZ, Prosvetne matice in Jug. delavske tiskovne družbe

Prvič po mnogih mesecih se je spet vršila seja eksekutive JSZ, Prosvetne matice in uprave Proletarca. Bilo je sklenjeno, da jih bomo v bodoče imeli spet eno redno vsak mesec, kakor prejšnja leta. Te so se udeležili upravnica Anne Beniger, bivši tajnik in upravnik Chas. Pogorelec, urednik in sedanji tajnik Frank Zaitz, Fred A. Vider, Filip Godina, John Rak, Anton Gardin in Angela Zaitz. Predsednik eksekutive Joško Oven je bil zadržan, ker je na potovanju v Mehiki. Vsled drugih zadržkov se seje niso utegnili udeležiti Milan Medvešek, Louis Zorko, Donald J. Lotrich, Frank Alesh ter Louis Beniger.

Podrobno poročilo bo o seji v izžrpku zapisnika — ako mogoče že v prihodnji številki.

Anne Beniger je poročala o podražitvah ter o sedanjem finančnem stanju naših publikacij in o razpečavanju Ameriškega družinskega koledarja.

Dalje o Prosvetni matici ter njeni knjigi (zbirka povesti Katke Zupančičeve).

Zaradi zakasnitve Koledarja ter pomanjkanja papirja ter silnih podražitev v tiskarnah je bilo sklenjeno, da se Majski glas letos opusti. Za ceno, kakršna mu je običajna, bi ga v teh okoliščinah sploh ne mogli izdati. Urednik je ob enem poročal, da se bo z delom za Koledar pričelo čimprej, tako da dobi tiskarna gradivo zanj že zgodaj v poletju namesto žele v jeseni.

Ena glavnih točk na tej seji je bilo vprašanje sejitve. Kjer se naši uradi sedaj, bodo predelani v prostor za družabni klub, dvorana pa bo preurejena za uredništvo, upravništvo, knjigarno ter za druge naše funkcije.

Premikanje arhivov je za sedanje osebe pri listu težak problem. Toda obljubljeno je nam s strani družabnega kluba Slovenskega centra sodelovanje in ako bo zadostno, bomo zmagali tudi te težkoče. Več o vsem tem, kot že omenjeno, bo v zapisniku.

Delovanje za edinstvo delavskega razreda

Bivši newyorški župan Fiorelo La Guardia je senatnemu delavskemu odboru dejal, da bi bilo vsega tega špetira (o stavkah in unijah) veliko manj, če ne bi bilo unijsko delavstvo toliko neunijsko, namreč vsakrišnem razdvojeno. Koliko energije in izškote imajo prizadeti delavci n. pr. vsled takozvanih jurisdikcijskih sporov. Recimo sedaj posebno v Hollywoodu, kjer že dolgo traja borba med unijami samimi vsled spora, kdo naj dela kulise. Unija tesarjev pravi, da to spada nji, a unija delavcev, ki se peča s kulisami, smatra, da to delo spada v njeno področje.

Nedavno se je umešala v ta jurisdikcijski spor tudi zvezna vlada.

La Guardia je kongresnikom priporočil, da namesto zakonov proti unijam naj rajše delujejo za združenje unij v "ameriški delavski kongres", kjer si bi

med sabo izravnale spore ter se domenile, kaj je zanje izvedljivo in kaj ne, in pa kako vplivati na zakonodaje, da ne bodo unij smatrale kot nekako zlo temveč za potrebo v socialni družbi.

Se pred La Guardiom je naslovil apel za združenje unij predsednik AFL William Green. Naslovil ga je v prvi vrsti Kongresu industrialnih unij (CIO) oziroma njegovemu predsedniku Philipu Murrayju.

Murray je dal v odgovor razumeti, da je bila Greenova po-teza bolj za razbitje CIO kot pa za solidarnost med unijami.

Ako bi bil Wm. Green iskren, bi bil njegov klic res vreden vse podpore. Ampak ker je AFL skrajno reakcionarna — to je, njena eksekutiva je nazačnjaška in protisocialna — bi Murray (tudi on ni "radikalec" ali "sopotnik") ne imel prav, ker je

Greenovo vabilo skoro ignoriral. Oziroma ga je zavrgel, češ, da ni resno.

V Zed. državah torej je ni misliti, da se bi petnajst milijonov unijakih delavcev združilo, ker so razlike med voditelji prevelike in pa za osebne pozicije ter za ugled se gre. Kar se tiče članstva, to pa bi kajpada v ogromni večini pozdravilo združenje. Saj navsezadnje stroške za neslogo le ono plačuje!

Boljšje izgleda za graditev solidarnosti strokovno organiziranega delavstva na mednarodnem polju. Alexander Kendrick poroča čikaškemu "Sunu" iz Londona, da je eksekutiva nove mednarodne zveze strokovnih unij vneto na delu za zgraditev vzajemnosti med proletariatom širom sveta.

Ta enota šteje sedaj okrog 70 milijonov članov. V nji so vse velike unije po svetu, v številki angleške ter ameriški CIO, vse

unije v Mehiki ter v ostali latinski Ameriki, noče pa pristopiti zraven AFL, ki ima okrog sedem milijonov članov v Zed. državah in v Kanadi. In pa velik vpliv v latinski Ameriki, kjer podpira reakcionarje ter "smernne konservativce" v unijah.

Največja skupina v novi mednarodni zvezi strokovnih unij je sovjetska zveza unij, ki pa se ob ustanovitvi (nove mednarodne zveze) lansko leto ni silila v vodstvo. Toda ker ni prišel duh mednarodne proletarske vzajemnosti od nikjer drugje, je s to nalogo na podlagi Kendrickovega poročila, datirano 8. marca iz Moskve, ona pričela. In pomaga ji najbolj zveza unij francoskega delavstva.

Tako morda le pride do solidarnosti. Kajti brez sloge mednarodnega delavstva tudi miru ne bo in militarizem se bo kar v naprej bohotal.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdava: Jugoslovenska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVENSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za štiri leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zeitz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00. Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

4301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864

Ali bo propaganda za zanetitev vojne proti Sovjetski uniji uspela - in kdaj?

Ko je naš državni tajnik general Marshall odpoval v Evropo, je ob slovesu dejal, da na položaj, o katerem se bodo prerekali v Moskvi, zelo pesimistično gleda.

In privatno je baje dejal, da se v Moskvi ne bodo toliko prerekli radi miru z Nemčijo — to je, vsled mirovne pogodbe, ki ji jo mislijo narekovati, kot pa kako naj se usoglasijo odnošaji med Zedinjenimi državami in Sovjetsko unijo.

V resnici je borba sedaj zgolj med tema dvema velesilama.

Stalin je parkrat poudaril, da je Sovjetski uniji možno živeti vzajemno s kapitalističnim svetom in pri tem je bil njegov odgovor vedno na naslov Zed. držav. Da-li je res tako mislil ali ne, to ve le on. Bolj verjetno je, da je ob vsakem takem intervjuju govoril diplomatično. In prav gotovo je tudi to, da Sovjetska unija ne išče vojne. Kar ona potrebuje, je — mir.

In enako gotovo je, da se ideja socializacije — sedaj označevana za komunizem — širi bolj kot še kdaj v zgodovini delavskega socialističnega gibanja.

Nedavno je neki jako ugledni ameriški intelektualec dejal, da nima veliko vere v mir. Razlagal je, da miru izpodkopava tla posebno katoliška cerkev. Ne le v Zed. državah temveč po vsem svetu. Pokojni Roosevelt se je zelo prizadeval, da bi se Vatikan in Kremlin pobotala, pa ni uspel. Kajti tudi on se je obračal rajše h klerikalizmu kot pa da bi mu nasprotoval. Kremlin mu je skoroda še vedno nasproten, a ne toliko, kot je Vatikan njemu sovražen.

Ameriški radio je zgolj propagandno sredstvo, neglede na oglašanja raznih žavb, pilul, mila itd. V njemu slišite ob nedeljah ter tudi na druge dneve čisto "nedozidne" pridige za krščanstvo in proti "komunizmu". A v resnici je vse to le preračunano pripravljanje javnega mnenja za "sveto vojno" proti USSR.

Ameriški poslanik Patterson, ki je bil poklican iz Beograda, in angleški poslanik, ki je moral iz Varšave, sta oba sovražnika ne samo Sovjetske unije temveč zagrizena nasprotnika socializacije. Prvi je znan bogataš, takozvani "izredno uspešen biznismen". Kajti ako v Zed. državah nisi bogataš, ne prideš nikdar v diplomatično službo. Opravičilo za to je, da naše "diplomate" prenikajo plačujemo, zato jih "moramo" izbirati iz imovitih krogov, da se "sami vzdržujejo".

Iz poročil Zlatka Balokovića je razvidno, da so v ameriškem poslaništvu v Beogradu odkrito delovali zoper sedanjji režim jugoslovenske federativne republike ter ščuvali pozicijo na odpor — češ, ko se začne bitka, boste dobili ameriško pomoč.

Pomoč čemu? Zato, da se v Evropi zatre širjenje "komunizma".

Enako vlogo igra ameriška diplomacija na Poljskem, še bolj robantno pa se je v Varšavi "postavil", kot že omenjeno, angleški poslanik.

Seveda, poljski vladi je bilo tega zadosti, in angleški aristokrat je moral oditi, kot je moral nekaj tednov prej naš poslanik iz Beograda.

Cemu taka vnanja politika? Mar ne bi bilo boljše, ako se bi pomedlo za rojalisti v Grčiji, namesto da trošimo zanje nešteto milijonov?

Ali pa, ako bi kaj storili za padec fašizma v Španiji!

Toda ne! Senator Pepper iz Floride, in veliko število drugih ameriških liberalcev izraža bojazen, da je naš militaristični aparat ves usmerjen za spopad z Rusijo, da ji uničimo njen gospodarski sistem ter s tem rešimo naše "svobodno podjetništvo", ali pravilneje, da obvarujemo kapitalizem in ga tudi Rusiji "vrnemo". Ona je sicer imela ob času propada carizma zgolj fevdalizem, a cveteli so tudi privilegiji inozemskih kapitalističnih podjetij. Radi jih bi kajpada dobili nazaj.

Ako naš državni tajnik general Marshall res deluje za mir, in če mu bosta Bevin ter Bidault pomagala, tedaj Molotovu ne bo težko priti v sporazum z njimi. Ako pa se bo nadaljevalo tako kot doslej, tedaj to ne pomeni drugega kot glajenje tirov, ki vodijo v tretjo svetovno vojno. In v pogubo za ves svet.

Posledice vojne, korupcije ter drugih socialnih zla - val zločinov

Načelnik zvezne detektivske službe (FBI), J. Edgar Hoover, je pripravil poročilo o naraščanju zločinov v tej deželi. Javnosti ga je sporočil 5. marca.

Njegov oddelek, ki ga vzdržuje zvezna vlada, je eden izmed največjih, ako ne največji detektivski ter preiskovalni aparat na svetu.

Iz njegovih podatkov je razvidno, da so zločinska dejanja lani v primeri z letom 1945 narasla sedem odstotkov.

Povprečno je bilo lani vsak dan 36 umorov.

Skozi leto je bilo povprečno vsak dan 33 posilstev.

To glede posilstev ni popolna statistika, ker se mnogo posilstevnih žensk ter deklet sramuje prijaviti zločin policiji. Zato so to zgolj slučajji, kjer si napadena ženska ne more pomagati na varno ali iti k zdravniku, ki bi jo ščitil.

Povprečno vsak dan je bilo lani 185 napadov takega značaja, ki bi bili lahko smrtonosni, četudi napadalec ali napadalec niso imeli morilskih nagibov.

Policijska statistika beleži lani vsak dan povprečno 172 ve-

BEDNEMU SVETU JE TREBA POMAGATI, so rekli gornji trije študenti ter ena študentka v Indianapolisu, pa so se odločili, da ne bodo pojedli več kot pol funta živeža na dan. To gesto so ob enem opremili s kampanjo, da naj enako store tudi drugi ker le na ta način bo mogoče otepi življenje v Evropi tistim, ki jih je lakota toliko zadela, da jim preti smrt vsled izstradanja.

KATKA ZUPANČIČ:

IVERI

Sanje . . .

Srečala sem doslej eno samo osebo, ki je izjavila, da se ji nikoli nič ne sanja ter da sploh ne ve, kaj in kaj se sanje, pa da se čuti v tem pogledu nekam prikrajšano, se je potožila. Kajti in njej da se hoče za spremembo "hoditi po cestah, ki jih domišljija zgradi, se razgledavati po svetu, ki ga ni na nobenem zemljevidu . . . A moja domišljija spi menda z mano vred, ali pa se njene tvorbe sesujejo, še predno se mi utegnejo vtisniti v spomin . . ."

"Potemtakem ni more ne poznaš?" sem poizvedovala dalje. "Pa še pogostokrat me tlači! Stokam in stokam, dokler me moje stokanje ne zbudi. To in pa srage na čelu je vse, kar vem. Ni mora nima zame nobenega ozadja. Pusto, kajne . . .?"

Naše življenje bi bilo v resnici veliko puščobnejše, ako bi ne poznali nikakršnih hočeš-ali-nočeš nočnih izletov, ki nas dvignejo iz vsakdanjosti ter nas nenehno se za red in logiko vpletajo v neverjetne dogodke, nas postavljajo v prijetne ali pa tudi v skrajno neprijetne položaje, stiske in krize. Kajti naj se še s toliko, odločnostjo otrremo svojih skrbi in težav, ko ležemo spat, docela otrešni se jih nismo. Čakajo nas skrbno zakrknjane v deželi sanj. Pridružujejo se jim naša hrepenjenja in tudi bojazni, ki si jih v budnem stanju nečemo priznati, pridružujejo se jim nagibi in želje, ki se jih sploh ne zavedamo, ker so neizpolnjene in nerazvite obležale v naši podzavesti.

Do Freudu (oziroma do Breuerja) niti vedeli nismo, da nosimo v sebi neko skrito ropotarnico, ki se ji podzavest pravi. Toda Freud je našel ključ do nje in skozi njo se je prerinil tudi do sanj, v katerih se podzavest kaj rada uveljavlja. Na podlagi svojih dognanj je Freud potem ustvaril svojo dalekosežno, za psihologijo važno teorijo, ki jo so-

dobni strokovnjaki še vedno spopolnjujejo in spravljajo v sklad z novejšimi izsledki.

Vendar sanjskega terena ni doslej še nihče temeljito preiskal, nihče ni še poplil bujnega plevela, ki nudi sočno pašo praznovernim ljudem in pa spekulantom, ki si znajo iz ljudske prazno- in lahkovernosti kovati dobiček.

Tako je v dneh, ko se naša stara domovina ni še utegnula oddahneti od krčev, prerajanja in prenavljanja, izdala neka ljubljanska založba "Veliko sanjsko knjigo" . . . "največje arabsko sanjsko knjigo, sestavljeno po najboljših arabskih in egiptovskih virih" itd.)

Kakor je ta ljubljanski "kulturni donesek" vsega obojanja vreden, nam le vsiljuje vprašanje, kako in kdo si je upal zbrati to staroveško šaro (ki je je, mimgrede povedano, i v tej naši deželi na vagonne in vagonne) in jo spraviti na beli dan, ko se vendar v Jugoslaviji baje več niti kihnuti ne sme brez dovoljenja od zgoraj? Mar ni Tito zatrl in iztrebil vsega, kar ni urezano in prikrojeno po komunističnem vzorcu? Egiptovski Jožefi, bodisi starega ali srednjega veka vendar ne sodijo v komunistični okvir. Kaže torej, da le ni takšnega pritiska, takšne strahovlade, kakršno nam slikajo vsakojaki v prošlo dobo usidrani črnogledi.

Razprodanje in širjenje "Velike sanjske knjige" so seveda prepovedali. Sodniki so se namreč izrekli, da knjiga te vrste ni narodu le na škodo, marveč je hkrati tudi žalitev morale slovenskega ljudstva. Poslej bo i tiskanje takih in podobnih "umotvorov" zakonito prepovedano. Umesten, hvalevreden ukrep! Čas bi bil, da bi se oblasti zganile tudi drugod. Praznovrverja s tem ne odpravile, storile pa bi konec njega zlorabljanju.

Ne morem si natančno predstavljati, kaj vse vsebuje takale-

sanjska knjiga. Kajti tista, s katero je šopiril Jankec iz Dola, je bila bolj podobna velikemu, pohojenemu in pomazanemu metulju, ne pa knjigi. Platnice so ji že davno odletele in manjkalo jo je precej spredaj ter ves zadnji del, kjer bi morala biti razlaga. Sploh je bila uboga stvar taka, kakor da jo je nekdo potegnil iz blata, pa jo nato obesil pred peč pod isteje in jo za kakšen mesec dni pustil, da jo je dim pošteno okadil in so jo saje zakapale.

Vkljub temu je Jančku donasala kruh in sadja nič koliko. Kajti na srednjih listih se je dalo še nekaj razbrati. Vrstile so se sličice za sličico. Vse nenavadne, čudovite. Ob vodi sedeči ribič z mrežo, v mreži pa riba — z dekliskim obrazom. Konj s petelinjim repom. Ali od vseh najzanimivejša se mi je zdela sličica prestrašene matere, ki je uzrla v zibel velikanskega mačka, medtem ko je njen otroček čepel v kotu, pa prežal na misl . . .

Toda Jacek je svoj sanjski zmazek prinašal tudi v šolo. In ko so se dečki njegovega vedno hujšega odiranja naveličali, so se uprli in sledil je pretep. Se danes vidim našega tednja njega učitelja, kako se mu je od studa skremžil obraz, ko je le z dvema prstoma prijel za Jankceva — in nas vseh — zaklad, pa ga kakor mrtvo podgano daleč od sebe držel odnesel ter ga vrigel najbrž v peč. Vsaj videli ga nismo nikdar več.

Nemci imajo nov "Ersatz" za maslo

Berlin.—ONA—S čim namazati svoj kos suhega kruha je bila že od nekdaj največja preračunavska glavica nemškega ljudstva. Zdjaj so si izmislili nov nadomestek za surovo maslo, in sicer nameravajo predelati na primeren način ostanke pečice grozjda, iz katerih pridelujejo olje. Ta odpadek je bil dozdej neporaben radi preveč grenkega okusa, katerega pa so nemški kemičarji končno uspeli odstraniti, tako da so dobili neko rumenkasto masčobo, kateri so nadeli ime Eira, in ki je baje vredna preko 240 kalorij na kg.

Iznajditelja tega pridelka sta dva berlinska kemičarja, dr. Hans Vorkauf in dr. Emil Weller.

Ako verujete v poslanstvo, ki ga vrši "Proletarec", pomagajte mu v pridobivanju naročnikov in zbiralet prispevke v njegov tiskovni sklad!

NE ČAKAJTE,

da prejmete drugi ali tretji opomin o potečeni naročnini. Obnovite jo čim vam poteče. S tem prihranite upravi na čas in stroških, ob enem pa izvršite svojo obveznost napram listu.

VPRAŠANJE MEJ NOVE POLJSKE JE ZA POLJAKE TRAJNO REŠENO

Jugoslavija ni edina, ki je imela spore z zapadnimi silami zaradi mejnih vprašanj. Ima jih tudi Poljska. Po mnenju bivšega državnega tajnika Byrnosa si je prilastila po padcu Hitlerja preveč nemškega teritorija in na mirovni konferenci v Moskvi meseca marca ga bo sedanji državni tajnik general Marshall zahteval nazaj, ako se Trumanova administracija med tem ne premisli.

Zelo dober članek o tem problemu je napisal žurnalist časnike agencije ONA, L. Boling, ki se glasi:

Navzlic temu, da so se nedavno vršile na Poljskem splošne volitve, je vendar posvečena pozornost naroda nekemu povsem drugemu vprašanju. Poljaki se mnogo bolj zanimajo za svoj zemljevid kot za vse drugo. Narodna zavest vzbuja vprašanje nove Poljske meje — one vesti, na katere čakajo s posebno nepetostjo, ne bodo prihajale iz domačih krajev temveč iz inozemstva: iz Moskve, kjer bodo zunanji ministri štirih velesil odločili o tem, ali naj Poljska obdrži ozemlja, katere je prejela v varstvo po sporazumu v Potsdamu ali ne.

Ves poljski narod je bil prepričan, da je odločitev že končno veljavno padla, toda neprestana nemška propaganda in namigavanja zunanjih ministrov anglosaških velesil, Byrnosa in Bevina je to njihovo prepričanje vzpet omajala.

Vsekarer pa je to vprašanje zadeva: v kateri so si edini prav vsi Poljaki. Vse struje in vsi slovi, od najbolj desničarskih pa do komunistov — vse je prapričano, da je Poljska upravičena zahtevati od Nemčije karkoli hoče. Ves narod zahteva z največjo odločnostjo, da mora ostati vsaka ped te "nazaj dobljene zemlje" — tako jo namreč imenujejo Poljaki — poljska, brez-pogojno in za zmerom.

Predsednik vlade, Vladislav Gomułka, ki je komunist, in se je baje šolal na sovjetski akademiji za politične izvedence, je prevzel ministristvo nazaj pridobjenih ozemelj. To vam je oster duh, ki svoj posel izvrstno pozna in razume. Kadar razlaga svoje načrte za bodočnost, navaja številke in druge podatke, ne da bi le pogledal na svoje zapiske.

"Vsak drug narod, ki bi bil toliko pretrpel s strani Nemcev, bi sodil o tej stvari tako kot sodimo mi", mi je dejal. Tu ne gre le za popravilo napravljenе škoda, kajti ako bi šlo le za to, bi bili zahtevali mnogo več.

"Od vseh razlogov, ki govorijo za to, da moramo obdržati ta ozemlja, je morda najbolj tehen ta, da nam bo le to omogočilo izvesti potsdamsko zahtevo, da Nemci ne smejo imeti višjega življenjskega standarda kot narodi, ki živijo okrog Nemčije. Ako se ima to zares zgoditi, potem mora imeti Poljska zadostna sredstva, da dvigne življenske pogoje na Poljskem vsaj na višino Nemčije. Dohodki Nemčije pa so bili na primer leta 1936 sedemkrat tako visoki kot dohodki Poljakov. A prebivalstvo Nemčije je štele le dvakrat toliko!

"Pred vojno so bili dohodki teh poljskih ozemelj na zahodu šestkrat tako visoki kot dohodki ozemelj, katere je Poljska izgubila na vzhodu. Dokler jih imamo, smemo upati, da bodo pospešili industrializacijo svoje dežele in izboljšali življenske razmere svojega naroda."

Eden najboljših poljskih časnika je navedel drug razlog: "Najboljši razlog je biološki narave. Hitler je dobro vedel, da so Nemci propadajoč narod. Zdjaj, ko so izgubili toliko svojih mladih mož v vojni, ko so razmere v njihovi deželi tako težke, Nemci ne bodo hoteli držati niti svojega predvojnega letnega prirastka prebivalstva, ki je postopoma padal. Prav verjetno je, da bodo Nemci v 30 letih le še narod, ki bo štel 40 do 50 milijonov duš.

"Poljaki pa so mlad narod. Navzlic težkim izgubam tekem vojne, se naše število hitro množi. V 30 letih bomo narod, ki bo štel 40 do 50 milijonov, tako da bomo mnogo lažje poselili svoje nazaj pridobljene pokrajine, kot bi mogli Nemci. Ali ni najbolje, da jih prevzamemo že danes?" Se bolj jasno in neposredno

usodno vprašanje pa je to vsem onim malim ljudem iz naroda, ki so prispeli v te kraje tik za črtami Rdeče armade, ko so prodirale proti Berlinu. "Kam naj gremo drugam", vprašujejo.

Poljski narod res ni složen in strnjjen v naših dneh. Toda v enem so si vsi edini in v tej stvari vsi enako mislijo. Vsem je skupno stremjenje, da se morajo pokazati in izkazati kot dobri kolonizatorji. Ako naj obdržijo deželo, katero so pridobili zahodno od svoje stare meje, je neobhodno potrebno, da naselite pokrajine, da popravijo vojno škodo in spravijo v obrat poljedelstvo in industrijska podjetja.

USPEH SLOVENSKEGA ZADRUŽNIŠTVA V WAUKEGANU-NO. CHICAGU

Ni je slovenske zadruge, ki se bi mogla ponašati z boljšimi uspehi kot jih ima slovenska zadruga v Waukeganu-North Chicagu. To je, Slovenci so jo zgradili in skozi par zadnjih let pa študirali, če ne bi bilo bolje, da se vse zadruge v tem okrožju združijo v eno, ker le tako bi jim bilo lažje tekmoovati s takozvanimi "chain" prodajalnami.

Slovenska zadruga v Waukeganu je to nalogo zmerom zmogla in ob enem dala svojim odjemalcem veliko blaga na upanje, kot so ga dale v času depresije vse druge naše slovenske zadruge.

Nedavno se je slovenska zadruga v Waukeganu potrudila priti med svoje članstvo s preurejenimi pravili. Prevod iz angleščine je izvršil Zvonko Novak.

A glavno seveda je, da se združništvo v tej kampanji ter v reorganizaciji okrepi.

Pravila Zadruge v North Chicagu obsegajo do 13 tipkanih strani.

Kdor se za združništvo resno zanima, naj piše ponje, dokler jih bo še na razpolago, na North Chicago Consumers Cooperative, 523 Tenth St., No. Chicago, Ill.

Muzej živih bakterij

London.—ONA—List, katerega izdaja v Londonu sovjetska ambasada, poroča, da je začel leningradski inštitut za poljedelsko biologijo ustanovljati edini muzej te vrste na svetu, v katerem so spravljene žive bakterije. Inštitut daje poljedelstvu na razpolago različne potrebne bakterije — tako na primer so nedavno razposlali v različne kraje bakterije za uničevanje podgan.

Trije obsojeni v smrt v Bosni

Bosansko sodišče v Banja Luki je obsodilo duhovnika dr. Nikolo Bilogričiča, bivšega gospodarja Viktorja Gutiča in bivšega podguvernerja Feliksa Nedjeljskija v smrt na obtožbo, da so pomagali pri nasilnem spreobračanju vernikov srbske pravoslavne cerkve v katoliško vero. Vsi trije so bili člani ustaške vlade.

Ako vam je naročnina potekla, prosimo, obnovite jo čimprej.

Tole mi ne gre v glavo?

Ako je naša vlada res zoper fašizem ter za demokracijo, čemu je toliko skrbi, kako obvarovati grški monarhističen, napol fašističen režim, to mi nikakor ne gre v glavo!

PRIPOVEDNI DEL

"LEPA NAŠA DOMOVINA"

(Napisano ob mobilizaciji leta 1908 in je še zmerom sodobno.)

Zadnjič sem videl na cesti oddelek infanteristov; marširali so proti kolodvoru. Dež je lil curkoma; škornji so se jim udirali globoko v razmočeno blato, ki je škropilo do kolen. Ni bilo več zgodaj, morda že deveta ura dopoldne; ali dan je bil pustemu mraku podoben, ves siv in mrzel.

Vojaki niso marširali sami; ob obeh straneh kolone so korakali — trop; trop trop — moški, ženske, otroci. Lilo je od njih, kakor da bi cunje izžemali, blato je škrobilo otrokom do pasu in do obraza. Oglasil se je krič ženske, zahteval je otrok — ali dež je lil dalje, blato škropilo dalje, kolona je stopala dalje, trop, trop trop...

Videl sem vojaka, visokega, močnega moža; njegov hrbet je bila narahlo sključen, tisti hrbet, ki je nosil že četverkrat težje tovore nego je vojaški tornister. Njegove roke so bile erne in težke; bil je morda kovač. Poleg njega je stopala s hitrimi, drobnimi koraki ženska, ki je bila za glavo manjša od njega; segala mu je komaj do rame. In za roko je držala ženska malega fanta, ki je trudoma in jokaje tekkel z njima ter neprestano zastajal.

Mož se je postrani ozrl in je takoj umaknil pogled. "Vrni se!"

Ženska je vzkljnila, zgrabilila ga za rokav. "Ne jaz → ti se vrni!"

Pogledal je v tla in bled je bil. "Saj boš dobila osem in šestdeset vinarjev na dan in Franček... Franček... Franček štiri in trideset..."

Zajokala je naglas, potegnila je fanta za seboj, da se je spotaknil ter padel na kolena v blato.

"Se to naj vzamejo... še tisti Judežev denar..."

Videl sem vojaka, moža, ki se mu je na prestarem obrazu poznalo, da je sedel dolga leta v delavnici; taki ljudje so stari, preden so bili mladi. Šel je s tistim mirnim, težkim korakom, kakor je hodil zjutraj ob sedmih v tvornico; morda je celo pozabil, da ima tornister na hrbtu. Z obema rokama pa se ga je oklepal pod pazduho star, suhoten človek, ki se je trudil, da bi stopal po vojaško. Govoril je hitro in veselo in neprestano mu je teklo iz oči po obeh dveh licih.

"Saj tudi jaz, Jan, pred tridesetimi leti... o, krepki fantje smo bili... vriskali smo, pravim... tudi jaz, glej, Jan... o Jan moj, Jane, Janjek!"

Kakor da bi z nožem udaril, tako je planil krič iz njegovih ust.

"Oče... saj boste dobili na dan osem in šestdeset vinarjev in povrh še..."

Ali oče ga je pogledal z očmi, ki so bile vse zakrčevale.

"Jan..."

Videl sem vojaka, zelo čoka-tega, plečatega moža; poznalo se mu je na spaljenem obrazu, da je vajen sonca in burje in vsega hudega. Morda je bil iz okolice, kmečki sin. Kraj njega je stopala postarna ženska z zgrbljenim, prstenim obrazom; tudi njena obleka, do pasu blatna, in pisana ruta na glavi je razodevala kmetico.

"Zdaj pa je čas, mati; vrnite se domov, pa zbogom!"

Molčala je in strmela vanj, kakor da ga vidi prvo in poslednjo uro. Z rute ji je lila dežnica na obraz in na lase, ki so se sprjemali na čelu.

"Vrnite se, mati, daleč vam je do doma... saj boste dobili na dan po osem in šestdeset vinarjev..."

Njena ozka brada je zatrep-tala pod zgrbljenimi ustnicami in jaz nisem vedel, če je bila dežnica ali če so bile solze, kar je teklo brez nehanja preko velikih lic ter kapalo na prsa... Videl sem jo še enkrat, pred kolodvorom. Tam so bili zastražili ograjo, branili so spremljevalcem pot. In stali so vsi ob ograji, dolg spalir, moški, ženske, otroci. Preko prostranega dvorišča je marširala kolona... trop, trop, trop... Pisana ruta kmetice se je nenadoma vzdignila iznad spalirja — kočene, stare roke so se s čudno močjo oklenile ograje, vzdignile so telo.

"Joj men!"

Kolona je izginita za sivim sloppjem.

Kam greste, fantje, kam je vaša pot?"

Starec me je pogledal z rdečimi, od pritajenih solz razpaljenimi očmi in se mi je zasmel v obraz.

"Domovino branit, gospod, domovino branit!"

Slišal sem ob tistem času govor debelega gospoda. Dolg govor je bil, meni pa se je zdelo, da slišim eno samo besedo: "Domovina, domovina, domovina..."

"Lepa naša domovina... čast in blagor naše domovine... vse za domovino... kri do zadnje kaplje za domovino... na boj za domovino..."

Ko je nehal in je bil truden, sem vprašal soseda:

"Kdo je ta spoštljivi in debeli gospod?"

Sosed se je zasmel in odgovoril:

"Troje hiš ima v mestu in tudi zunaj mesta lep kos domovine; sinovi pa so mu preskrbljeni tako varno, da ne bodo marširali!"

"Pa je rekel: vse za domovino..."

→ "Saj ni mislil svojega bogastva?"

"Pa je rekel: kri za domovino..."

→ "Saj ni mislil svoje krvi..."

Pojdem in povprašam tiste, ki

so marširali skozi blato; tiste, ki so nosili tornistre, ter njih spremljevalce.

"Kje je vaša domovina?"

Pa bodo odgovorili po vrsti:

"Lani je nemška zemlja pila mojo kri, tirjala moj davek; leto pa jo pije in ga tirja avstrijska zemlja; čez leto dni morda bom služil v Ameriki. Moja pot gre tja, kamor ukazujejo tisti, ki imajo domovino in oblast. Od fabrike do fabrike, iz rudnika v rudnik, s polja v mesto, od dežele do dežele; in nikoli ne vprašajo: kje je tvoja domovina? Vprašajo le: koliko je še vredno tvoje telo, koliko je še v tvojih žilah krvi? In kadar ni več krvi, ukažejo: pojdi! Pojdi in išči si domovine, poišči si jo kraj ceste, v jarku! Ali kadar se jim zahotč, mi obesimo tornister na hrbet in velevajo: Hiti, umri za našo domovino! Zakaj njih je domovina in njih je oblast! Jaz sejem in žanjem, branim hišo in polje; ali ne setev ni moja in ne žetev, ne hiša, ne polje. Ti si vprašal, ti nam povej: kje je naša domovina?"

Tako bodo odgovorili vsi tisti, ki so marširali po blatni cesti. Stvar je v redu, pa zapojmo: "Lepa naša domovina..."

Jaz, bratje, pa vem za domovino in mi vsi jo slutimo. Kar so nam siloma vzeli, za kar so nas ogoljufali in opeharili, bomo dobili povrnjeno in poplačano s stoterimi obrestmi! Naša domovina je boj in prihodnost; ta domovina je vredna najljubnejše krvi in najboljšega življenja. Iz muke, trpljenja in suženjstva nekstih milijonov bo vzrasla naša domovina; vsa ta lepa zemlja z vsem svojim neizmernim bogastvom. Tedaj bodo le še gre-nak in grd spomin te gosposke domovine, na suženjstvu zidane, s krvjo in solzami gnojene, sramota človeštvu, zasmeh pravici.

Drugačno melodijo bo dobila pesem o "lepi naši domovini!"

O trgovskem brodogovju Anglije

London. — ONA — Anglija je ponudila Zed. državam odkup večjega števila trgovskih ladij. Ako Amerika tega predloga ne bo sprejela, utegne angleško zunanjo trgovino doleteti izredno težak udarec. Velika Britanija nudi 100 milijonov dolarjev za 182 različnih ladij, med njimi 100 ladij Liberty tipa, in 40 ladij Victory tipa.

Vprašanje nakupne cene je seveda manj važno kot pomisleki, ki obstojajo na strani Amerike radi konkurence britanske trgovske mornarice. Angleži se pa s svoje strani boje ameriške konkurence, katero smatrajo ne-koliko neprijeteljsko, ker je bila plovnata na morju dozda vedno izključna domena Anglije.

Anglija dela velike napore, da bi nadomestila ogromno tonažo, katero je izgubila tekoma vojne, toda njen napredek pri tem programu je nekoliko prepočasen. Trenotno razpolaga njena trgovska mornarica s 16,700,000 tonami, vključno 2,500,000 ton ameriških ladij, katere je vzela v najem. Pred vojno je štela angleška mornarica nič manj kot 17,200,000 ton.

Angleške ladjedelnice delajo s polno paro, toda, kot že povedano, navzlic temu prepočasi. Del njihovih proizvodov je prodan v inozemstvo — in tega ne velja zmanjšati, ker so Angležem tuje valute potrebne za nakup surovin in živeža.

O francoski petletki

Pariz. — ONA — Takozvani Monnetijev načrt je naletel v francoski javnosti na ostro kritiko. Pri so se pritožili francoski učenci, ki so mnenja, da načrt omalovažuje znanstvena raziskovanja. Za njimi je prišla inženirska organizacija, Union Nationale des Ingenieurs et Techniciens, ki trdi, da naloge prvega leta tega načrta niso bile izpolnjene, ter da je radi tega ves načrt obsojen na to, da propade.

Kadar se spomnite svojecev v starem kraju, pošljite jim lanske in pa letošnji Ameriški družinski koledar! Stane letošnji \$1.65, lanski \$1.80. Pošljite nam naslov in vsoto, drugo izvršimo ml.

PIKETIRANJE BI RADI ODPRAVILI in marsikje uvajajo proti piketom stroge kazni. N. pr., gornje je slika iz Jettisnice blizu Los Angelesa, kjer je bil unijski organizator Philip "Slim" Connelly obsojen v molzenje krav. S slike se vidi, da nima krava nič proti temu.

NAŠE AKTIVNOSTI

Zbira ANNE BENIGER

Poročila o razpečavanju kole-darja so zelo ugodna. Nekateri zastopniki so že pred dobrimi desetimi dnevi vse razpredali ter naročili nadaljne izvode. Med njimi so se oglasili z največjimi novimi naročili Louis Barborich, Milwaukee; Frank Klun, Chisholm, Minn.; Matt Malnar, Willard, Wis.

V Detroitu so Slovenci razt-rešeni po vsem velikem mestu. Ni jih lahko obiskati vse hkrati. Ako želi še kdo izmed njih Ameriški družinski koledar, ga mu radevolje odda naš zastopnik Joseph Korsic, 1947 Florence Ave.

V Clevelandu jih razpečavajo Anton Jankovich, John Krebel, Felix Strumbel, Frank Hribar in drugi. Dobe se tudi v upravništvu "Enakopravnosti".

V Pennsylvaniji so naši raz-pečevalci Anton Zornik, Frank Cvetan v Johnstownu, Jakob Pavčič v Strabaniu, Jacob Ambrozich v Moon Runu, Joseph Hrvatin v Pittsburghu in mnogo drugih.

Razpošiljanje koledarja iz našega urada je težko delo. Izvršil ga je ob večerih, po svojem rednem delu, največ Frank Sodnik. Pomagal mu je John Rak. Hvala vsem, ki pomagajo. Izvršili so veliko nalogo.

O koledarju dobivamo veliko pohvalnih pisem. Kristina Pod-javoršek iz Milwaukeeja piše med drugim: "Vsakdo, ki ga čita, je zadovoljen z vsebino. Knji-ga je vredna, da bi jo bral vsak naš rojak v Ameriki."

V minulih dveh tednih smo vpsali v naš naslovnik osem-najst novih naročnikov. Med njimi je pet takih, katerim smo začeli pošiljati list za vsoto, ki jo v ta namen prispeva Donald J. Lotrich. On namreč prispeva petak na mesec z naročilom, da naj vpišemo med naročnike — to je — takih — od katerih se bi večina pridružila stalnim naročnikom.

Drugi nove naročnike so do-bili Angela Zaitz, ki je doslej prodala tudi že precej izvodov koledarja, Louis Barborich, Fr. Podbršek v Clevelandu, Martin Juidnich v Wakeganu in John Kosin v Girardu, O.

Naš dobro znani rojak Jože Menton v Detroitu je nam pisal med drugim: "Prilagamen znesek za obnovev naročnine ter \$2 listu v podporo. Vem, da gre Proletarcu v sedanjih čudnih časih težko, ker se cené venomer dvigajo. Zato je v takih okoliš-činah za vas to jako naporno de-lo, posebno ker se narod in de-lavstvo v splošnem noče iz tega nič naučiti. Čemu naj ne bi rajše ono odločalo, namesto v go-

KAKO MISLIJO V STAREM KRAJU O NAS IN "NAŠEM NAČINU ŽIVLJENJA"

Tednik "Kmečki glas", ki iz-haja v Ljubljani, priobčuje pi-sma rojakov iz Amerike in ugo-tavlja, do to ni več "nova" tem-več "stara" dežela, to je, da se bori za stari red.

Pod naslovom, "Naj ti ne bo žal, da nisi tukaj", piše "Kme-čki glas" sledeče:

Zadnjič se je zgabil v našem uredništvu prijatelj in dopisnik "Kmečkega glasu", tovariš iz Bele krajine. Menili smo se z njim o vseh mogočih rečeh in tako nam je pričel pripovedo-vati, da je večji del svojega živ-ljenja prebil v Ameriki, da se je še pred vojno pripravil na po-vratak in da ga sedaj nič več ne vleče nazaj. Rekel nam je: "Vča-sih smo rekli, da gremo v novi svet, ko smo odhajali v Ameri-ko, sedaj bi morali reči narobe, danes je tam stari in pri nas no-vi svet. V Ameriki je še tem, ki so tam, težko priti do dela." V potrdilo svojemu pripovedovan-ju je pokazal pismo, ki mu ga je pisal brat iz Amerike. Mi smo ga vprašali, če en odstavek iz tega pisma lahko natisnemo in čeprav je to le preprosto sporo-čilo, vendar želimo s tem pis-mom začeti objavljati, kako se godi našim izseljencem po dru-gih delih sveta. S tem hočemo naše bravce vzpodbudi, da bi poslali našemu uredništvu več takih pisem. Na željo bomo opu-stili podpis ali pa pismo zopet vrnili s priporočeno pošto. Iz-brali bomo pa le najbolj zgovor-na pisma, zato nam naši prijat-elji ne bodo smeli zameriti, če ne bo vsako pismo natisnjeno.

Prav bo, če bo ta pisma bral-cim širši krog, saj je med nami še vedno nekaj takih, ki mislijo, če je povsod bolj trda v teh ča-sih, v Ameriki pa je vsega na pretek. A vendar v Ameriki ni več, kot je bilo nekoč, kajti tudi tam čutijo pomanjkanje in kar je še hušje, po vojni so začeli kapitalisti delavcem zniževati plače in začela se je doba mezd-nih sporov, štrajkov in brezpo-selnosti. Tako je vedno v kapi-talističnem svetu, dokler traja vojna rabijo delavca in kmeta in plačajo njih delo, ko pa je voj-nih nevarnosti konec, se začne druga pesem. S front se vračajo milijoni delovnih ljudi, ki ne ve-do ne kod ne kam, postavajo in iščejo dela. Nastaja cela armada brezposelnih in kapitalisti vidi-jo, da bodo lahko dobili delovno moč ceneje, zakaj bi potem svo-jim delavcem ne zmanjševali plač. Pa še marsikaj je danes v Ameriki, česar Amerikanci niso prej poznali. Vrednost dolarja stalno pada, vrednost prihranje-nega denarja kopni in vsak dan narašča draginja. Oblast je proti navijalcem cen brez vsake mo-či, če predpiše uradne cene, zgi-ne tisti hip vse blago iz trgovin na črno borzo in blaga sploh že ni mogoče dobiti. Špekulanti se igrajo z ljudstvom in nihče jim ne more do živga. V Ameriki tudi ni političnih strank, ki bi se borile za koristi delovnega ljud-stva, obe obstoječi politični stranki imajo špekulanti v ro-kah. V Ameriki, kljub vsemu njenemu bogastvu ni reda in pravice za ljudstvo, kljub temu, da imajo eni preveč, drugi ni-majo niti za golo življenje. Tam-kaj pa nimajo urejenega življe-nja, čeprav Amerika ni slišala med vojno niti enega strela, niti enega avijona, nasprotno, gradi-li so vsa zadnja leta nove indu-strije in so si kapitalisti od voj-nih dobičkov napolnili svoje glo-boke žepe. Tako vidimo, da dr-

DEČEK NA TEJ SLIKI, 13-letni Gene Anderson, je le 3 čevlje 11 palcev visok in vaga samo 45 fun-tov. Doma je iz Portlanda, Me. Obtožen je umora svojega očeta. Ubil ga je z žogarskim batom. Pravi, da je to storil v protiktiranju svoje matere. Z njim na sliki je šer-rifov pooblaščenec.

V CHICAGU BILO MNOGO POŽAROV

V letu 1946 je bilo v Chicagu 42,893 požarov, ali 10,000 več kakor v letu 1945. Največji od-stotek požarov odpade na nepa-zne kadilce.

Pamet v potovanjih

Ako želite dobiti sem svojo družino ali so-rodnike, ali pa potov-atvi kamorkoli po svetu, obrnite se na

INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE INC.

Palmer House
119 S. State St., Chicago 3, Ill.
DEARBORN 4844

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

ADRIA PRINTING CO.

1838 N. HALSTED ST. CHICAGO 14, ILL.
PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

PRVA SLOVENSKA PRALNICA

Parkview Laundry Co.

1727-1731 W. 21st Street CHICAGO 8, ILL.
Fina postrežba — Cene zmerne — Delo jamčeno
TELEFONI: CANAL 7172-7173

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI

USTANAVLJATE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Združeno državo (izvzemlj Chicago) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero \$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 SOUTH LAWDALE AVENUE
CHICAGO 23, ILLINOIS

Dr. John J. Zaverinik
PHYSICIAN and SURGEON
3724 WEST 26th STREET
Tel. Crawford 2512
OFFICE HOURS:
1:30 to 4 P. M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)
8:30 to 1:30 P. M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)
Res. 2219 So. Ridgeway Ave.
Tel. Crawford 8440
If no answer — Call Austin 5700

BARETINCIC & SON

POGREBNI ZAVOD
Tel. 20-361
424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

Poslušajte
vsako nedeljo prvo in naj-starejšo jugoslovansko ra-dio uro v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne, postaja WGES, 1360 kilocycles. Vodi jo George Marchan.

DVE NAJVEČJI OSEBNOSTI, KI BOSTE ODLOČEVALI NA KONFERENCI V MOSKVI

Josef Stalin se javno redko kdaj oglasi. A znano je, da Molotov ne sme storiti ničesar na kakršnikoli mednarodni konferenci brez njegove odobritve.

Tekmujoča sila Sovjetski uniji so Zedinjene države.

Zurnalista Donald Bell pravi v članku, ki ga je napisal za časniško agencijo ONA o tem sledeče:

Na sedanjih konferenci v Moskvi bosta dve osebnosti dominirali vse ostale — ameriški državni tajnik Marshall in sovjetski ministrski predsednik, generalissimo Josip Stalin. Na konferenci sami bo poglavitni predstavnik Sovjetske unije nedvomno zunanji minister Molotov, toda tudi on bo izgubil mnogo v senci svojega predstojnika.

Francoski zunanji minister Bidault je nedvomno dober in spreten diplomat, toda njegovo stališče bo precej težko, ker si bo moral prizadevati, da prija obema velikomoma v cilju, da preskrbi oslavljeni Franciji nekaj zaslobe. Angliški zunanji minister Bevin tudi ne bo mogel nastopati tako odločno kot do zdaj. Čisto nedavno je sam priznal, da je sedanja gospodarska slabost Velike Britanije izpodkopala tudi njeno pozicijo v mednarodnih pogajanjih.

Vrhu tega pa mora upoštevati še dejstvo, da obstaja močnega frakcija v delavski stranki, ki zahteva, da se mora Velika Britanija spoznameti s Sovjetsko unijo.

Iz tega sledi, da je najvažnejše vprašanje to, kako bosta izhajala med seboj sovjetski premier Stalin in ameriški zunanji minister Marshall. To ne bo prvo srečanje med njima. Videla sta se že v Jalti — in znano je, da se medsebojno spoštujeta. Na prvi pogled je to videti preseñljivo radi popolne razlike v razvoju in vzgoji obeh mož. Kako je bilo mogoče, da sta se v Jalti in pozneje v Teheranu tako dobro razumela?

Nacija misljenja obeh je isti — oba sta hladna in realistična misleca. Zgovornost, s katero jima nekdo predloži svoje razloge, nima nobenega vpliva, ker gresta vedno do dna. Oba sta vajena ocenjevati vsak položaj na podlagi razpredelive vojaških sil in njihovega razmerja. Ako se ne bosta mogla sporazumeti v nobenem drugem vprašanju, je jasno, da bosta soglasna vsaj v tem, kako daleč

Dovolj znanja, razumevanje položaja, dobrohotnost, konstruktivna miselnost in stvarnost so stvari, ki so predpogoj za uspeh vsakega zborovanja.

Grehi dolgih so vedno pred našimi očmi; svoje skrivamo za hrbiti. — Seneca.

Sreča je tisti čudni občutek, ki ga pridobiš kadar si preoblen, da bi utegnil biti nesrečen.

Veliko znanja ti šele pove, kako malo veš — Young.

sega sedanja sila Sovjetske unije in kje je vpliv Zedinjenih držav bolj neposredno odločilen.

Ker nista sanjača, sta oba hladna računarja, a sta se oba že zmotila v oceni istega predmeta. General Marshall je priznal, da je leta 1941 prerokoval zlom Sovjetske unije v teku šestih tednov, kar je bila po njegovem lastnem priznanju največja zmotna vsega njegovega življenja. Obenem pa zdaj čedalje bolj jasno prihaja na dan, da se je tudi Stalin sam motil v ocenjevanju odpornosti Sovjetske unije. To je bilo takrat, ko je nagajal zahodne zavezničke, naj takoj odpro takozvano drugo fronto. Zdaj, ko gledamo nazaj, moremo reči, da bi bila za Sovjetsko unijo največja nezgodna — v pogledu sovjetskega vpliva v povojnem svetu — ako bi bili zaveznički vodili v Francijo že leta 1942.

Prihranili bi si bili dolge in z velikimi žrtvami povezane borbe v Tuniziji in Italiji. Danes nam je znano, da so imeli nacisti leta 1942 in 1943 le 23 divizij v Franciji mesto onih 58, ki so se nahajale tam v letu 1944. Utrdila na obalah Atlantika takrat še niso bile dovršene in tudi nemška zahodna meja je bila mnogo manj utrjena kot pozneje.

Nemci so se takrat že opotekali po strahovitih porazu pri Stalingradu, večina njihovih armad je bila še vedno izpostavljena udarcem iz boka globoko v notranjosti Rusije, a v Nemčiji sami Hitlerjev Volksturm še ni bil organiziran. Najbrže bi nam bilo uspelo popolnoma pregaziti vso Nemčijo in zasedati celo velik del Poljske. Vojna bi se bila v tem slučaju končala s popolno zmago Amerike in Velike Britanije, tako da bi bila morala Sovjetska unija priznati kot neoporečno dejstvo, da sta jo rešila zahodna zavezništva.

Nasprotno pa, ako bi bili sledili Churchillovemu načrtu, da napademo Nemčijo preko Italije in Balkana, bi bil naš napredek mnogo počasnejši, ker so tamošnji kraji veliko bolj gorati in manj prehodni. V Moskvi pa je bilo objavljeno med tem, da je bil Stalin izdelal načrt, da sam z Rdečo armado porazi Nemčijo in prodre prav do obale Rokavskega zaliva. V tem slučaju bi bila Sovjetska unija osvobodila in radi tega tudi pozneje dominirala vso Evropo.

MR. PAVLE BOHINC: ASPIRIN

Vojne je bilo konec. Po dolgih letih sem zopet prespal eno noč v oni stari podeželski sobi. Ko sem ugasnil svečo, so kakor nekdo, v gozdu skovikale sove, zjutraj pa so se usuli sončni prameni in sobo preko modre tenčice, ki je z njo menda zaradi muh bilo zavešeno okno.

Onstran tenčice leži v razsvetljavi, ki spominja nekam na gledališče, kadar hoče režiser pričarati učinkoviti večer, pokrajina: stari, rembrandtovski razrušeni mlin, potok, topoli in vrbe.

Vrbe in modra tenčica, to sta dva pojma, dva stara, prijateljska pojma. Tako se mi dremlje, dremljem in se trudim, da bi zadevo kako pogrnul: Med tenčico in vrbami je zveza. Samo kakšna?

Sonce se spet upre v zaveso, v modrikasti svetlobi se koplje tenčica, tako polna je svetlobe, da se vidi ono, kar ji prav za prav ne dela kdo ve kakšne časti: ta tenčica niti ni tenčica, ampak samo reklama in čisto jasno lahko razberem črke, zdaj ko tako močno sije sonce: Aspirin.

Misli prično svoje dremavo kramljanje: tole kramljanje:

V začetku še ni bilo tovarn, ampak so ljudje živeli od tega, kar je dajala narava, tudi zdravili so se samo z zdravili, ki jih dajajo narava, z rastlinami. Med njimi so gotovo že tedaj živeli genialni ljudje, katerih imena so pozabljena in njih zamisli danes tako vsakdanje, da nam jih niti mar ni več. Domislili so se in zasedali posebne vrste travo na skupen prostor: prvo žito in prve njive. Žitna zrna so stiri med kamenjem, jih zmešali z vodo in spekli: prvi kruh.

Ali so tudi zdravilno moč rastlin odkrili taki pionirji? Kdo ve? Morda je poznavanje rastlin star nagon, ki sega daleč nazaj v sivo davnino. Poznal sem svoj čas psa — prava pasja mrcina — vse je požil, kar je dobil pod zobe. Ni torej čudno, če mu solna kislina, katere je sicer nič koliko premogel njegov zverinski želodec, ni mogla prebraviti vseh tistih čudovitih kitajskih delikates, ki vam jih rajši ne naštejem, ker ne vem, če ne berete članka med kosilom. Ko ga je tedaj zavijalo po želodcu, je žalosten in s povešenim repom lazil okrog, dokler ni staknil posebne vrste trave in je požitrovalno nekaj pojedel in se z njo davil. Če me je nato srečal spet razigran in navdušen za vsako pustolovščino kot Don Kihot, je pomahal z repom, češ:

„To storil je neznan koren, neznan koren, koren lečen!“

Lahko si torej razlagamo uporabo rastlin za zdravilo kot genialno zamisel ali vztrajno iskanje poedincev ali pa kot nagon, kot pogosto našletimo nanj med živalmi in pri ljudeh.

Kakor si posebna vrsta mravelj goji uši, da jih hranijo s svojim sladkim izcedkom, kakor je Noe — po starih zapiskih — zasadi vinograd, napravil vino in se opil, kot uživajo afriški zamorci svoj „guru guru“, Indijanci pa listje koke, da jim gre delo bolj od rok, ali pa zastropijo puščice in si kuhajo mačial s strupi, ki jih nikomur ne izdajo, tako so ljudje od nekdanji uporabljali vrbovo skorjo, kadar jih je mučil revmatizem, bolela glava, parila vročica ali nadlegoval prehlad. Dolgo niso nič spraseli, kako in zakaj vrbova skorja tako pomaga: prej bi verjeli, da tako hočejo dobrohotni bogovi, ko da bi mislili, da so v vrbovi skorji snovi, ki prehajajo v telo in tam znižujejo povisano toploto tako gotovo, kakor neha vreči voda, ko odmaknemo plamen.

Eno leto po odkritju Amerike pa se je rodil v Švici Teofrastus Paracelsus, zdravnik in alkimist, ki je prvi uvedel v zdravilstvo kemikalije kot zdravila. Letnica njegovega rojstva je malone že simbol: po zatonu srednjega veka šele se pridružijo zdravilnim rastlinam kemična zdravila: živo srebro, antimon, „čudodelna“ Glauberjeva sol, žveplo.

Bili so ljudje, ki nikakor niso mogli verjeti, da bi rastline zdravile na drugačen način kot kemikalije, na mističen način, ki bi ga ljudje nikakor ne mogli razumeti. Verjeli so, da pride čas, ko bodo iz rastlin izločili snovi, ki delujejo v čisti, kemični obliki. In res! Leta 1803, se je lekarnarju Serturnerju po-

srečilo iz opija, mlečnega strujenega soka, iz plodov upavalnega maka dobili morfij. Brez strahu ga je primerjal z lužina-mi, kakršna je na primer gašenno apno: „Rastlinska organska lužina“, mu je dejal. Naletel je na nasprotnike. „Kar je iz rastlin, je organsko“, so rekli in ni da bi nekaj organsko živega primerjali z mineralijami mrtve prirode.“

Serturner pa je imel naslednik. Prepričan je bil, da bodo njegovi učenci, kakor je on izločil morfij iz opija, dobili delujoče snovi iz mnogih drugih zdravilnih rastlin. Ni se motil. Leta 1820, se je nasmajala sreča Runge, Pelletieru in Cavoutou, da so iz kininovčeve skorje izločili kinin.

Kaj pa je tedaj bilo z našo vrbovo skorjo? Niso je pozabili. Že leta 1830, je Leroux dobil iz nje salicin, ki razpada na saligenin. Saligenin in salicin sta odtelež služila — kakor vrbova skorja — za zdravilo.

Saligenin so kuhali z lužino; kar so dobili, je bila salicilna kislina. In zdaj so uživali salicilno kislino, namesto da bi si kuhali čaj iz vrbove skorje.

Ljudje nezadovoljnega in pustolovskega kova pa le še niso dali miru: da ni treba iskati salicilne kisline po skorjah, napravili jo bodo kar sami, v retortah, tako kakor žgo v apnenicah apno iz apnenca. Nasprotna stranka, ki je že svoj čas nasprotovala Serturnerju, je trdila, da jim to nikoli ne bo uspelo, češ: „Retorta je retorta, vrba pa vrba!“ In kar preveč samozavestno so pristavili: „Kar zna vrba, ne boste vi, kemiki, nikoli skuhalih v vaših retortah!“

Neugnani pustolovci pa so si zavabili rokave. Gorela so ognjišča, žarele retorte. Prometejsko je zaklical Wöhler: „Moram povedati, da znam napraviti sečnino, pa mi za to ni treba nobenih ledvic niti ne živiga bitja.“ Mehovi so razpohivali ogenj pod retorte, v njih rdečem žaru so goreli obrazi: Kolbe je iz bencola, katranove sestavine dobil salicilno kislino.

Salicilne kisline je bilo dovolj. Nadomestila je vrbovo skorjo, salicin in saligenin. Bilo je je toliko, da ni bila več draga in si ji rekli: kinin revežev.

Ali salicilna kislina je kislina: kako naj kislina, ki žre bradavice in kurja očesa, dobro de želodcu? En gram salicilne kisline na en kilogram marmelade nič ne škodi, saj tako gospodinje marmelado še danes obvarujejo bakterij in plesnobe. Trikrat na dan po en gram salicilne kisline, če te muči revmatizem, je pa huda.

Tačas se je razvila kemična industrija. Laboratorije so nadomestili s tovarnami, retorte s kotli. Visoki tovarniški dimniki so zavili cela mesta v dim: Bayer, Merck, Schering in drugi.

Kemična industrija je napovedala boj naravi. Bahala se je, da so sintetične, v tvornici narajene kemikalije boljše kakor kemikalije iz narave, da je kemična industrija napravila ljudi neodvisne od proizvodov narave, ki ne more zadostiti potrebam vseh ljudi.

Leta 1853, je Gerhard očetno in salicilno kislino kemično povezal v acetylsalicilno kislino. Ta acetylsalicilna kislina pa ni bila čista in ni prišla v promet do leta 1899, ko je poslala tvornica Bayer v svet čisti preprant in mu zaščitila ime „Aspirin“. Zaščitna imena „Aspirin“ je pomenila, da ne sme nobena druga tvornica svoje acetylsalicilne kisline imenovati „Aspirin“.

Prav do konca druge svetovne vojne so obvladala trg kemičnih zdravil zaščitena imena. Bili so preparati, ki jih pod njihovim kemičnim imenom sploh ni bilo.

Obenem je ameriški glavni stan v Berlinu proti temu, da bi zagovarjal stališče, katero je zavzel angleški zunanji minister Ernest Bevin, namreč, da Polj-

bilo na trgu: še vitamini spadajo sem. Marsikdaj se je med tovarnami vnela bitka za isto spojino, zaščiteni seveda z različnimi imeni. Tako na primer je čisto acetylsalicilno kislino izdelovala skoro vsaka večja kemična tovarna, toda samo Bayerjev proizvod je smel nositi ime „Aspirin“ in Bayerjev križ.

Da pomagata druge preparate, je vrgla tvornica ogromne vsote v reklamo. Bayerjev križ in ime Aspirin sta žarela v svetlobni reklamni, cena Aspirina pa ni bila samo v vrednosti acetylsalicilne kisline, ampak tudi v imenu „Aspirin“, ki si je plačevalo svojo reklamo.

Acetylsalicilna kislina pomaga ob glavobolu in zobobolu (1 do 2 tableti z malo vode ali čaja), revmatizmu 3-krat na dan po 1 do 2 tableti s čajem in vročici (1 do 2 tableti). V zdraviljni kliniki zaostaja za natrijevimo salicilatom, t. j. natrijevo soljo salicilne kisline, zoper bolečine kakor na primer glavobol in zobobol pa je boljša od vseh drugih salicilnih preparatov, toda slabša od Migrenina, Piramidona in sličnih analgetikov ter njihovih kombinacij. V zdraviljni prehlada tekmuje s kininom 3-krat na dan po 1 do 2 tableti s čim več kafe in vročega bezogovega ali lipovega čaja. Na trgu se dobi v obliki praškov, t. j. prahu, razdeljenega v papirnate kapsule (po 1 gram ali

po pol grama, kar ustreza eni tableti) ali v obliki po pol grama, valjastih ploščic. (Prašek enega grama ustreza dvema tabletama.)

Kako pa pomaga acetylsalicilna kislina? (Recimo ji po njenih začetnih zlogih kar Acetisal, da se nam jezik ne zlomi!)

V možganih imamo center bolečine, kjer se stikajo živčni brozjavi vseh delov telesa in naznanjajo, če je kje v telesu kaj narobe. Če je, se center vznemiri in občutimo to vznemirjenje kot bolečino. Acetisal pa uspava ta center živčnih stanic. Tako se bolečine ne zavemo in bolečina, pač ni več bolečina.

Kako pa zdravi Acetisal vročico in kaj je vročica? Stalno telesno toploto ima samo človek in višje razvita bitja: sesalci in ptice. Plazilci, dvoživke in druge živali so tople, kolikor je topla njih okolica, mi pa imamo v možganih center, ki vzdržuje našo telesno toploto pri malo več kot 36 stopinjah Celzija, pa naj bode v Arhangelsku ali v tropični Afriki. Le kadar napovedo bakterije boj našemu telesu, zviša center telesno toploto na 37, 38, 39 in včasih celo nad 40 stopinj. Tako hoče uničiti bakterije, ki jim vročina ne da živeti. Ta vročina pa lahko škoduje našemu telesu: naše telo namreč ne prenese tako visoke vročice, meso se začne razkrajati in snovi, ki pri tem napirne kapsule (po 1 gram ali

LANDRUM BOLLING: NEMŠKO-POLJSKA MEJA IN AMERIKA

Poročevalec Landrum Bolling se nahaja trenutno v Berlinu in poroča od tam, kako tamošnja javnost ugiba o vprašanju poljsko-nemške meje.

V splošnem prevladuje tukaj v Berlinu mnenje, da bo ameriška delegacija na konferenci štirih zunanjih ministrov v Moskvi, tekom katere bo odločena usoda Nemčije za vso dogledno bodočnost, dokaj odločno nastopila v prilog revizije sedanje nemško-poljske meje. Kot znano poteka obmejna črta zdaj ob rekah Odra in Nižja, a nemška javnost se nada, da bo ameriška delegacija zahtevala popravilo te meje v prilog Nemčiji.

Vendar pa ni videti — v kolikor je o tem mogoče soditi v Berlinu — da bi nameraval novi ameriški zunanji minister George Marshall s svojo delegacijo nastopiti v tej zadevi dogmatično in neupogljivo vztrajati na svojem stališču.

V Berlinu je dobro znano, da je bilo upanje predstavnikov Zedinjenih držav, da bo prišlo vprašanje nemško-poljske meje na razpravo o priliki pogajanj med štirimi vesilami glede mirovne ureditve z Nemčijo, ter da bodo našla vsa naziranja nepristransko in pravično upoštevana. Toda med tem se je bila Sovjetska unija določila in končnojavno obvezala, da bo podpirala poljske zahteve. S tem je nastal povsem nov položaj, tako da je zdaj začelo prevladovati mnenje, da bodo mogle Zedinjene države izkoristiti zahtevo revizije poljsko-nemške meje tako da bi bila Nemčiji bolj ugodna kot obmejna črta določena v potsdamskem sporazumu, le v toliko, v kolikor bi to moglo biti v zameno za druge ugodnosti — nekako kot plačilno sredstvo.

Ameriški uradni krogi priznavajo sicer, da so poljske zahteve po nemškem ozemlju tudi ako so dalekosežne, vendar upravičene. Toda na drugi strani je tudi precejšen del ameriških predstavnikov proti temu, da bi se odrgalo od Nemčije poljedelske predele kot na primer Spodnje Šlezijo.

Ameriški krogi naglašajo, da dejstvo, da so ta polja ostala neobdelana, ne pomeni mnogo. Reš je sicer, da so bila neizkoriščena ravno v dobi, ko je v vsej Evropi vladalo največje pomanjkanje vseh vrst hrane in poljskih pridelkov, toda z ozirom na daljšo dobo to dejstvo ne sme biti upoštevano kot veljaven dokaz za omenjeno trditev angleškega zunanje ministra.

Čeravno pa ameriški uradni krogi ne gredo daleč v svojem zagovarjanju revizije sedanje meje, so vendar prepričani, da so omenjeni poljedelski predeli mnogo bolj potrebni nemškemu narodnemu gospodarstvu kot poljskemu. Poleg tega pa poudarjajo ti ameriški uradni krogi v Berlinu, da bi bila taka revizija v bistvu tudi v interesu poljskega naroda samega. Njihovo mnenje je, da bo zagrešila poljska vlada veliko in usodepolno napako, ako si bo prilastila toliko dodatnega neoporečno nemškega ozemlja.

Ne glede na vse to, je javnost v Berlinu prepričana, da ne bo nikomu uspelo, da bi Poljsko napotil k temu, da bi svoje zahteve v tej zadevi zmanjšala ali spremenila. Ako pa tega sama ne stori, je nad vse verjetno, da je nobena izmed štirih vesil ne bo prisilila k temu.

Z ozirom na ta članek je poseбно zanimivo poročilo časnikarja Malcolm Hobbsa iz Washingtona, ki pravi med drugim naslednje:

Washington, 7. feb.—ONA—Zanesljivi viri državnega urada trde, da so za ameriški načrt, zahtevati revizijo poljsko-nemške meje, pred vsem odgovorni prvaki republikanske stranke. Zaključiti velja torej, da državni urad iz lastnega nagiba ne bi skušal izkoristiti tega vprašanja za druge svrhe kot v zameno za druge ugodnosti.

„JOBS WITH SECURITY“ — WANTED IMMEDIATELY

PROJECT ENGINEERS — DESIGN ENGINEERS
and
PRODUCTION ENGINEERS
MUST BE THOROUGHLY EXPERIENCED
Shaded Pole and Fractional Horsepower Motors. Top Wages to Top Men. 5 Day Week. Excellent Working Conditions. Steady Positions.
APPLY OR WRITE

THE ALLIANCE MANUFACTURING CO.
ALLIANCE, OHIO
Inquiries promptly acknowledged

WANTED NURSES
General Duty, \$150 up to \$175 with maintenance, and if maintenance is not desired, an additional \$35 given to live out.
Operation Room, \$160 with maintenance
Head Nurses, \$185 with maintenance
Supervisors, \$250 with maintenance
Opening of a new hospital with many vacancies for graduate nurses. Straight 8 hours duty. — Six days a week. — Full maintenance (if desired), increase in salary after six months, two weeks vacation yearly and a good opportunity for advancement.
Write Superintendent of Nurses

FOUNDATION HOSPITAL OF ALTON OCHSNER MEDICAL FOUNDATION, c. O. OCHSNER CLINIC
3563 PRYTANIA STREET, NEW ORLEANS, LA.

Prispevki v sklad otroške bolnišnice

SEZNAM ŠT. 15
Gotovina v skladu dne 31. decembra 1946 \$120,988.29.
Sprejelo v dobi od 1. do 31. januarja 1947:

ILLINOIS:
Joseph Valentinič, Joliet, \$10.
Podružnica št. 38 SANS, Waukegan: Jack Mesec \$5, preostanek prireditve za veterane \$15, skupaj \$20.
Joseph Zelenc, Waukegan \$5.

INDIANA:
Podružnica št. 61 SANS, Indianapolis: Ena oseba darovala \$4, in ena \$1, skupaj \$5.

MINNESOTA:
Slovenski narodni dom, Chisholm \$100. Podružnica št. 6 SANS Ely: Društvo North Eagle SZS \$5
NEW YORK:
Podružnica št. 7 SANS, Little Falls, Frank Petkovšek, sta. \$10.

OHIO:
Podružnica št. 10 SANS, Canton: Blaž in Josephine Odar \$6; ena oseba \$2, in dve po \$1, skupaj \$10.— Podružnica št. 48 SANS, Cleveland \$1,051.28. (Za upravniki SANS je ta podružnica prispevala v januarju 1947 \$225.) — Podružnica št. 106 SANS, Euclid: Frank in Mary Ipavec, \$20; po \$15: društvo št. 450 SNPJ in Max Ozekob; po \$10: Leo Valentič in žena (Toledo); Anton Tomažič in žena, John Useñnik, Martin Plut ter James Rotar in žena; po \$5: John in Mary Yapel, Valentin Šinkovec, Antonia Svetek, Frank Tegel, Frank Cesen, John Mihalich in Gusti Zupančič, \$11 darov po \$2, štiri po \$1, skupaj \$161. Preostanek prireditve 24. novembra 1946 \$329. (za SANSov upravniki sklad \$50). (Poslal Ahacij Prezeli, tajnik \$500.)

PENNSYLVANIA:
Podružnica št. 12 SANS, W. Alliquippa: prispevek razpuščevalca samotnostnega društva Sokol \$25. — John Medved, Forest City \$10.

WISCONSIN:
Podružnica št. 56 SANS, Milwaukee: Central Committee of South Slavic Americans of Milwaukee Co. \$25. Helen Ambrozich in Mary Rodich izročile \$55.61, katere so darovali: Miners Club \$15.61, po \$10: mr. in mrs. Smrekar ter Stefanija Vernejšek; po \$5: Frank Klopčič in žena, Frank Hribar in žena ter El. Yeraj in žena; dva darova po \$2, in eden po \$1, skupaj \$80.61.

RAZNI KRAJI:
Podružnica št. 50 SANS, Denver, Colo., \$120.40.
Agnes Justin, Valley, Washington \$30.
Prispevek naročnikov Glasa Naroda, N. Y.: Andrej Grbec, Kinzua, Pa., \$50; ena oseba darovala \$3, skupaj \$53.
En dar v znesku \$2.
Obresti \$267.50.
Gotovina v skladu 31. januarja 1947 \$123,248.08.
Objubljena vsota (Pledges) — \$33,000.
Skupaj \$156,248.08.
Mirko G. Kuhel, tajnik.

V NEDELJO 20. APRILA
PRIREDA V KORIST

PROLETARCA

v dvorani SNPJ, 2657 S. Lawndale Ave.
CHICAGO, ILL.

lastopijo pevci in pevke zbora ZARJE iz Clevelanda

Tudi ves ostali spored vsebuje bogate točke.
PRICNE SE OB 2:30 POPOLDNE

Pridite vsi in povabite prijatelje in znance s sabo.

Priredba se vrši pod pokroviteljstvom kluba štev. 1 JSZ. Vstopnice v predprodaji lahko dobite pri članih in članicah kluba, v raznih lokalih ter pri mnogih drugih prijateljih „Proletarca“ v Chicagu in okolici.

V nedeljo 20. aprila je Proletarcev dan!

HEALTH SPECIAL — GET WELL
\$100 1st EXAMINATION
Tell Us What Aches and Pains You Have
WE TREAT ULCERS OF
Mouth — Stomach — Intestines — Rectum
Diseases of Heart, Lungs, Kidneys and Bladder. All Blood Diseases, Syphilis and Gonorrhoea with Penicillin and Streptomycin.
Nerves on Edge and Sleepless Nights. — All Latest Drugs Used.

METRO-MEDICAL
50 E. ADAMS. DEARBORN 4228 Room 912
Hours: 10 A. M. — 6 P. M.

Iz SANSovega urada

3424 W. 26th St., Chicago 23, Ill.

Konvencija se bliža

V smislu zaključka glavnega odbora SANSa se bo v dne 30. in 31. maja ter po potrebi 1. junija 1947 vršila v Clevelandu druga konvencija Slovenskega ameriškega narodnega sveta.

Volitve delegatov bodo uradno razpisane v prihodnjih par tednih in se imajo vršiti meseca aprila. Glede zastopstva določajo pravila sledeče:

"Na konvenciji imajo sedež in glas delegati podružnic in člani glavnega odbora.

Vsaka aktivna podružnica, ki je prispevala najmanj \$100 v SANSovo blagajno, ima pravico do enega delegata. Za podružnice, ki imajo številnejše članstvo določi glavni odbor lahko večje število delegatov po proporciji članstva in plačanih prispevkov.

Vsaka samostojna organizacija, ki podpira SANS, ima pravico poslati po enega delegata s pravico glasovanja na konvencijo."

Na podlagi teh določil bo izdelan načrt za zastopstvo na konvenciji. Vsaka podružnica bo obveščena o številu delegatov, do katerih je upravičena in katere ima izvoliti. Podružnice, ki so med 1. avgustom 1944 in 1. majem 1947 prispevale v upravnih sklad SANSa do \$100, so upravičene do enega delegata; podružnice z višjimi prispevki pa do sorazmerno več delegatov.

Prispevki za pomožno akcijo ter v sklad otroške bolnišnice se ne smatrajo za pogoj zastopstva na konvenciji, kajti ti dobrodelni prispevki se niso rabili za kritje stroškov v zvezi s funkcijami, ki jih vrši naša organizacija.

Isto tolnarstvo velja tudi za samostojne organizacije, društva, zbornice, federacije itd., ki so v tej dobi gmotno podpirale SANS in njegovo delo.

Druge konvencije SANSa bo velikega pomena v življenju Američancev slovenskega porekla, kajti izvoljeni zastopniki bodo v imenu svojih podružnic in organizacij odločili, ali je SANS dovršil že svojo nalogo, ki mu jo je poveril Slovenski narodni kongres leta 1942 in konvencija leta 1944, ali pa je poklican, da postane stalna kulturno-politična ustanova, ki naj veže slovenske izseljence in njihove potomce v Ameriki s slovenskim narodom v stari domovini. Naloge, ki bi jih imel vršiti bodoči SANS so raznotere in potrebujejo javne razprave in tolnarčenja. Dogodki v stari domovini, če se strinjamo z njo, ali ne, vedno najdejo svoj odmev tudi v Ameriki in vplivajo na naše življenje. Zlasti se je to pokazalo tekomo zadnjih šest let, ko se nismo nič manj zanimali za položaj v stari domovini kot smo se za položaj v Ameriki. Pošta in novice, ki prihajajo preko oceana od naših sorodnikov in znancev, so zelo učinkovito vplivale tudi na naše politično opredeljenje. In ker je zelo dvomljivo, da se bodo naši ljudje tudi v bodoče tako izolirali kot so se za časa stare Jugos-

lavije, postaja jasna potreba po neki centralni organizaciji v Ameriki, ki bi služila obojestranskim potrebam. Zdi se, da je taka organizacija naš SANS, ki do gotove meje in mere te naloge že nekaj časa izvaja.

Bodočnost SANSa bo torej poglavitno vprašanje, ki ga bo morala konvencija rešiti. Rešitev pa ni tako lahka, kakor bi se nekdo domisljal. Nastajajo različna tehnična in organizacijska vprašanja, predvsem pa vprašanje vzdrževanja in kritja stroškov take organizacije. Važno je tudi vprašanje vodstva, pred vsem eksekutivnega tajnika, ki se bo pač moral baviti le s tem poslom in si od tega tudi služiti kruh. Ali smatrajo naše jednote in zveze tako organizacijo potrebno in ali jo bodo tudi gmotno podpirale? V koliki meri?

Na vsa ta vprašanja bo treba na konvenciji odgovoriti. Zaradi tega je takoj jasno, da čim večje in čim bolj reprezentativno bo zastopstvo na konvenciji, tem bolj bo priti do definitivnega zaključka. Obenem pa naj bo druga SANSova konvencija čim večja demonstracija ameriških Slovencev za delo, ki ga vrši Slovenski ameriški narodni svet v korist nas samih tokrat morja in v moralno in gmotno pomoč v krvi prekaljenemu in prerobenemu slovenskemu narodu v stari domovini.

Podružnice in samostojne organizacije, ki bi v smislu že označene točke pravil ne bile upravičene do zastopstva na konvenciji, naj podvzamejo potrebne korake, da do 1. maja kvalificirajo. Pozivajo se tudi druge ustanove, ki so zaradi raznih pomožnih akcij in kampanj prezle podpreti upravni sklad SANSa v svrhu kritja stroškov, da prispevajo v njegov sklad in pošljejo pravomočnega zastopnika na konvencijo.

Literatura iz Slovenije

Med SANSovim uradom in Slovenijo smo zadnjih par mesecev naknelili precej dobro zvezo in dobivamo precej čtiva in drugih tiskovin, ki jih tudi od časa do časa porazdelimo med naše podružnice. Vseh tiskovin je seveda premalo za množično delitev. Že meseca septembra nam je Državna založba Slovenije poslala 100 izvodov "Slovenskega zbornika 1945", ki smo jih naročili za razprodajo. Te knjige so prirajžale v naš urad po mnogih zaprekah pred par tedni.

Slovenski zbornik je prava enciklopedija slovenskega osvobodilnega boja. Na skoraj 800 straneh so zbrani dragoceni članki iz zgodovine slovenskega osvobodilnega gibanja, spomini partizanskih borcev, načelni članki vodilnih predstavnikov OF in članki, ki rišejo razvoj slovenskega kulturnega življenja v času osvobodilne borbe. Bogat izbor pesmi in proze gostojno dopolnjuje znanstveni del Zbornika. Med avtorji bomo vsa vidnejša imena sodobne slovenske literature. Debela knjiga je vezana v pol platno,

S tem seveda ni rečeno, da bolnišnica ni potrebna. Je. Toda začasne bolnišnice trenutno služijo razna javna in večja privatna znanostja, zlasti poslopja izbeglih in izgnanih tujezemcev, ki so sodelovali s sovražniki in si s tem dejanjem sami zapisali svojo usodo. Eni in isti strokovnjaki ne morejo istočasno graditi hidrocentrale na Gorenjskem in Štajerskem, tovarn na Vrhniki, v Ljubljani in Novem mestu, mostov in viaduktov po Dolenjskem in v Beli Krajini, obenem pa čakati, kdaj bodo ameriški Slovenci zbrali sto petdeset tisoč dolarjev in kdaj jih bodo poslali v Slovenijo.

SANS je ljudska organizacija in denar v skladu za otroško bolnišnico je ljudski denar, po večerjen SANSu in zaup toliko časa, dokler ni odtešen svoje odgovornosti. Poleg SANSa so za omenjeni sklad odgovorne moralno tudi naše bratske organizacije, kojih odborniki vršijo funkcijo eksekutivnih uradnikov pri SANSu. Ne bi bilo pravilno niti ne dopustljivo, da bi bil dotični sklad izročen iz rok

tičkana na dobrem papirju in jo krasijo številne fotografije.

Omejeno število Zbornika je naprodaj. Cena s poštnino vreden je \$5. Naročila in denar se naj pošljejo na SANSov urad, 3424 W. 26th Street, Chicago 23, Ill.

Dvoje pomembnih zborov ameriških Slovencev je naslov knjige, ki vsebuje zapisnik Slovenskega narodnega kongresa in zapisnik prve SANSove konvencije. Po obeh zapisnikih je bilo pred časom precej popravil, zlasti od strani številnih delegatov in delegatinj, kojih imena, kraji in društva so zanešana v zapisnik. Ta knjiga je zgodovinske važnosti in prič o prvih korakih, ki so jih poduzeli Slovenci v Ameriki, da nekaj storijo za svojo rojstno domovino in domovino svojih staršev ob času, ko so zgodovinski sovražniki Slovencev skušali slovenski narod temeljito uničiti. Vsak delegat in delegatinja jo lahko naroči. Cena je \$1.

Kampanja za bolnišnico je zaključena

Dasi je bilo že konec novembra lanskega leta poročano, da je kvota kampanje za otroško bolnišnico v Sloveniji dosegla tja da se v ta namen ne bo volila nadaljna kampanja, se je v zvezi temu prijavilo še precej nadaljnjih prispevalcev in darov, ki so se vedno prihajajo. Sklad danes beleži v gotovini, vladnih obveznicah, certifikatih od zvezne vlade zajamčenih hranilnic in posojilnih društev ter v obvezah starih večjih organizacij nad \$156.000. V ta sklad se tekdaj tudi vse obrestni.

Da bi ne bilo nespornosti, naj bo ponovno povedano, da je kampanja za zbiranje prispevkov v sklad otroške bolnišnice uradno zaključena. Ni pa s tem rečeno, da se ne bodo sprejemali nadaljni darovi, dokler celotni sklad ne bo izročen tozadevni odbor v Sloveniji in porabljen v namene, za katere je bil ustanovljen.

Dobili smo tudi že nekaj vprašanj, kakaj denar se ni poslan v staro domovino, kdaj bo poslan in kdaj bo bolnišnica izgrajena. Vsa ta vprašanja so na mestu in morajo biti odgovorjena.

Kdor vsaj nekoliko zasleduje povojni razvoj v Sloveniji, opazi, s kakim navdušenjem in skrajno neverjetnim elanom se je narod lotil dela, ne samo da obnovi in popravi svoja porušena mesta in vasi, ceste, mostove in železnice, porušene tovarne in fabrike ter druge naprave, temveč tudi da se Slovenija načrtno industrializira do stopnje, o kateri se večini Slovencev v predpriklji Jugoslaviji še sanjalo ni. V par letih bo Slovenija popolnoma elektrificirana. Dežela bo sama proizvajala tovarniške izdelke, katere je pred osvoboditvijo moralna uvažati iz sosednjih dežel, dasiravno so se surovine iztekale iz naravnega bogastva slovenske dežele. Slovenski kmet in slovenski delavec bo sedaj sam uživati dohodek od svojih pridelkov in si služil boljši kruh pri delu v proizvodnji fabrikatov iz lastnih surovin. Za vse to ogromno delo pa so potrebne tehnične in strokovne sile, katerih pa danes v Jugoslaviji silno primanjkuje. Vsi projekti, ki se za doseg čim večje stopnje industrializacije ne smatrajo nujno potrebni, morajo čakati. In med te spada tudi otroška bolnišnica.

S tem seveda ni rečeno, da bolnišnica ni potrebna. Je. Toda začasne bolnišnice trenutno služijo razna javna in večja privatna znanostja, zlasti poslopja izbeglih in izgnanih tujezemcev, ki so sodelovali s sovražniki in si s tem dejanjem sami zapisali svojo usodo. Eni in isti strokovnjaki ne morejo istočasno graditi hidrocentrale na Gorenjskem in Štajerskem, tovarn na Vrhniki, v Ljubljani in Novem mestu, mostov in viaduktov po Dolenjskem in v Beli Krajini, obenem pa čakati, kdaj bodo ameriški Slovenci zbrali sto petdeset tisoč dolarjev in kdaj jih bodo poslali v Slovenijo.

SANS je ljudska organizacija in denar v skladu za otroško bolnišnico je ljudski denar, po večerjen SANSu in zaup toliko časa, dokler ni odtešen svoje odgovornosti. Poleg SANSa so za omenjeni sklad odgovorne moralno tudi naše bratske organizacije, kojih odborniki vršijo funkcijo eksekutivnih uradnikov pri SANSu. Ne bi bilo pravilno niti ne dopustljivo, da bi bil dotični sklad izročen iz rok

toliko časa, dokler niso predloženi, odobreni in izvedeni vsi načrti in pride do obojestranskega sporazuma med zastopniki Rdečega križa Slovenije, slovensko vlado in odborom SANSa v smislu pogojev, pgd katerimi je bil sklad ustanovljen. Te odgovornosti se zavedajo oblasti zastopniki v Sloveniji v enaki meri kot se je zavedajo člani eksekutive SANSa. In prepričani smo tudi, da se s tem postopanjem strinjajo tudi vsi tisti velikodušni ameriški Slovenci, ki so sami delali in prispevali v ta dobrodelni namen.

Mirko G. Kuhšl, tajnik.

Sestanek v Moskvi ima več nalog kot le mir z Nemčijo

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Avstrija je bila v Londonu dobro zastopana, v Zed. državah pa je na "predavateljski turi" že nekaj tednov bivši avstrijski kancler v klerofašističnem režimu, Kurt von Schuschnigg. Ob klerofašističnem puču je bil pod Dolfussom "justični" minister ter pomagal svojemu načelniku pobijati avstrijske delavce (socialiste). "Zapadna demokracija" ni ob tej igri ganila niti s prstom. In kot stoji stvari sedaj, bo naš državni tajnik deloval na to, da se Avstrija da demokratski kolek a ob enem da se jo obdrži v takovnem zapadnem bloku. S tega stališča jo Zed. države tudi ekonomsko podpirajo.

Torej se saj kar se Avstrije tiče zapadna diplomacija obnaša celo slabše kot pa se je po prvi svetovni vojni. Sedanja avstrijska vlada je sicer koalicijska, toda v nji dominirajo klerikalci ter drugi konservativci. In zdi se, da postajajo med ljudstvom čedalje bolj vplivni. Ameriški reporterji trdijo, da to največ po zaslugi nerodne taktike sovjetske okupacijske oblasti v Avstriji.

Dva svetova, ki sta trčila skupaj

Vendar kar se Avstrije tiče, upa celotna velika evročica, da bo pogodba zanjo v Moskvi končevalno sklenjena in narejenih bo tudi precej drugih sporazumov.

Najtežji problem pa je tekma med Zed. državami in Sovj. unijo. Prve čitijo vse povsod po svetu kapitalizem, slednja pa mu podkopava tla. In ni ji težko, ker je stari ekonomski sistem bolan in v Evropi pa je skrhal. Čeprav se ga umetno v večini evropskih dežel še drži pri življenju.

Ako se dogodi, da se bosta Sovj. unija ter USA toliko sporazumele, da si ne bosta nagajala druga drugi v deželah, ki jih smatrata za svojo sfero, in če si bosta v takem sporazumu toliko zaupale, da se nehat oboroževati druga proti drugi, potem nastane po konferenci v Moskvi res mir. Kajti kar imamo sedaj, je le premirje ter naglo pripravljanje za zanetitev tretjega svetovnega požara.

KOMENTARJI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

naše atomske bombe, ki jih imamo v zalogi, bodisi uničili, ali pa skrili, ter razdrli tovarne, v katerih jih izdelujemo. Toda skrivnostno produkcije bi spravili na varno v vojaške arhive. Tako bi ta iznajdba ostala le naša posest. Ob enem bi po Gromejkovem mnenju mi smeli—v slučaju, da se ameriški načrt kontrole sprejme—poslati v Rusijo komisijo, ki bi raziskovala, da-li se i Sovj. unija drži sklepa združenih narodov. Rusi pa se tujih obiskovalcev boje. V vsakem vidijo špijona, ki preiskuje, kolikšna je moč rdeče armade, kakšna je nova sovj. industrija v Uralih, kako se razvija sovjetsko rudarstvo itd. Zato je Gromejko ameriški načrt odbil in naša delegacija pa je enako zavrgla njegov predlog za takojšnjo prepoved izdelovanja ter uporabljanja atomskih bomb. Temu v Moskvi pravijo "atomsko diplomacijo".

Harvester Co. bo pocenila poljedelske stroje, kar bo po njenem računu fažmarjen prihranilo že letos nad dvajset milijonov. Čudno sploh, da se še kje dobi korporacija, ki cene znižuje!

Dečka, ki sta vrgla s tira vlak v Waltonu (Ind.), sta dobila posnemalec. Njim se je namera posrečila s tem, da sta za-

kotaljila na progo 175 funtov ograjne žice. Stirje potniki so bili ubiti, mnogo ranjenih, škoda znaša več sto tisoč dolarjev. 13-letni Robert Sims, doma blizu Elgina (Ill.), je gledal slike razbitih vlakov in se hotel na lastne oči prepričati, kako se take nesreče dogode. Pa je nangel na progo železnice North Western starega železja, da bi vrgel s tira vlak "City of Portland". Strojvodja nasproti vozečega tovornega vlaka je kup železja na tiru nasprotne proge opazil ter na pretečo nevarnost železniško osebje pravočasno opozoril. Dečkov oče pa je, ko se je o tem izvedelo, nekaj sumil in sına sam izročil policiji. To je dobro, kajti vse preveč staršev daje otrokom potuho! namesto da jih bi prišli za uhlje.

Poštenje v Franciji

Francoska vlada je kupila 40.000 ameriških vojniht avtov (jeeps), toda dobila jih je samo 20.000. Ostalih dvajset tisoč so si prilastili kupčevalci črne borze in jih prodali. Ti avti so ostali v Franciji še iz časa ameriške ter angleške invazije. Na sličien način je zmanjkalo iz ameriških skladišč tudi veliko drugega materijala.

300,000 Američancev v inozemski civilni službi

Ameriška vlada ima v inozemstvu 300.000 civilnih uslužbencev, ali enega na vsakega ameriškega vojaka, ki so v tujih deželah. Tu ni vštetno redno diplomatsko osebje temveč le oni uslužbenci, ki so bili poslani v inozemstvo na izredna dela. Največ jih je v Nemčiji, na Japonskem, Kitajskem, v Koreji, Italiji itd.

Civilna vojna na Kitajskem

sicer ne vzbuja svetovne pozornosti ampak je to vzlic temu velika vojna. Diktator Chiang Kaišek, ki ga podpirajo Zed. države, se noče pobotati in kitajsko ljudsko gibanje, ki ga tukaj označujejo za komunistično, pa v-

traja ne samo pri svojih zahtevah temveč se bori s svojo oboroženo silo. Steje stotisoče mož. Prej ali slej bo ta ljudski pokret zmagal. Prav zaprav bi ze bil, ako bi Ciang Kaišek režim ne podpirale s tako vneto Zed. države.

Pričkanje za "večji nemški življenjski prostor"

Nemčija je bila v minulih vojni vsled svojega poraza precej "cglodana" najbolj na vzhodni meji. Sovjetska unija in Poljska sta ji vzeli veliko teritorija. Po mnenju ameriške vlade ga je dobila Poljska preveč in deluje, da Nemčija dobi nazaj posebno nemške poljedelske predele, ki jih ima sedaj Poljska v oblasti. So zelo rodoviti in argument vlade v Washingtonu je, da se nemški narod s tem, kar mu je ostalo, ne bo mogel preživljati.

Poljska ima 23.000.000 prebivalcev ali povprečno 184 oseb na kvadratno miljo. Nemčija jih ima 69.000.000 ali 502 prebivalca na kvadratno miljo.

Sovjetska unija je mnenja, da so sedanje meje med Poljsko in Nemčijo za stalno take kot so. In tako je bilo o tem na pripravljajni konferenci v Londonu precej prepira in še več ga kajpada bo na konferenci vnanjih ministrov v Moskvi, ki ima težavno nalogo sestaviti mirovno pogodbo med zmagovalci ter poraženim Hitlerjevimi rajhom.

Kadar se spomnite svojcev v starem kraju, poljite jim lanski in pa letošnji Ameriški družinski koledar! Stane letošnji \$1.65, lanski \$1.50. Poljite nam glasov in vsoto, drugo izvirimo mi.

Resnica živi v kleti; zmota sedi na pragu.—Austin O'Malley.

ASPIRIN

(Nadaljevanje s 4. strani.)

stanejo, so strupene. Zato je vročica nad 40 stopinj Celzija smrtno nevarna. Ali je bolje, da visoka vročica ubije bakterije ali pa jo je treba preprečiti, da se ne začne razkrajati meso, odločno lahko samo zdravnik.

Ce pa bo vročici vzamemo Acetisal, se toplotni center uspava: vročica pade. Toda Acetisal zbuja vročico še na drug način.

Kakor je prostor ob gozdnem potoku hladen, ker mu jemlje toploto voda, da more hlapeči tako nam Acetisal niža telesno toploto, ker nas preznoji; znoj hlapi, toploto za hlapeenje pa je odzvel telesu.

Tako torej deluje Acetisal, čigar prazgodovina se začneja z vrbovo skorjo.

In kakšna je njegova bodočnost? Cenili ga bodo po vsebini in delu, ki je potrebno, da se sintetizira acetilsalicilna kislina, ne pa po imenu. In kar velja za Aspirin, velja za vse preparate z začitnimi imeni: za vitamine, kot je Cebion, sulfamide, kot je Streptazol, za Piramidon in Saridon. Nemške tovarne, ki so s svojimi kemikalijami zalagale vs Evropo, so kup sivega pepela; zavezniške tovarne nam pošiljajo blago pod drugimi imeni. Zaščitno ime, "znak zaupanja", je zgubilo svoj pomen. Analize kemikalij v centralnih skladiščih so nam poročavo za njih čistočo in zdravnico vrednost. Odsihod 'ma vrednost edinole zdravilo samo, ki ima svoje ime pač zato, da ga razlikujemo od drugih.

In zgodovina kemije? Se se bodo kadili tovarniški dimniki, še bodo žareli kotli in sintetizirali zdravila, ideje prometjskih, razboritih, genialnih možgan. Ob potokih pa bodo, kot doslej, poganjale vrbe. Saj naravi ne ubežiš: končno je tudi sintetični Aspirin delo prirode — proizvod katrana, nastalega iz lesa, ki ga dajejo tudi vrbe.

traja ne samo pri svojih zahtevah temveč se bori s svojo oboroženo silo. Steje stotisoče mož. Prej ali slej bo ta ljudski pokret zmagal. Prav zaprav bi ze bil, ako bi Ciang Kaišek režim ne podpirale s tako vneto Zed. države.

More than 3000 specific questions about Chicago and Northern Illinois ADVENTAGES Answered in One Year

OKROG tega oglasa so tipični citati raznih industrijskih vprašanj, ki jih vedno prejemamo iz vseh držav na vprašanja odgovori v podrobnosti naš Territorial Information Department.

V uradu tega departamenta so izvežbani raziskovalci in izkušeni inženirji. Naš okrožni obveščevalni oddelek je opremljen z moderno zvedeno čitalnico in prejema vesti iz sluhnih virov po vsem tem okrožju, da usposobi in razširi svoje raziskavo.

Kadar dobimo vprašanje za trgovske informacije o velikih možnostih Chicaga in severnega Illinoisa, mu posvetimo izčno študijo in izdelamo natančno poročilo. Ta poročila niso standardizirana. Vsako posamezno vprašanje se odda zase in vsa dejstva se temeljito preiščejo. Ne glede kako natančne informacije se zahtevajo, mi jih zberemo skupaj v podrobnosti in jih odpeljemo kakor hitro mogoče.

Ako veste za kakšno podjetje, ki išče novo okolico, prosimo, da nas obvestite, da bomo s sodelovanjem z drugimi agencijami, ki se zanimajo za napredek tega okrožja, lahko nudili natančne fakične podatke.

Industries locating in this area have these outstanding advantages: Railroad Center of the United States • World Airport • Island Waterways • Geographic Center of U. S. Population • Great Financial Center • The "Great Central Market" • Food Producing and Processing Center • Leader in Iron and Steel Manufacturing • Good Labor Relations Record • 2,500,000 Kilowatts of Power • Tremendous Coal Reserves • Good Government • Good Living • Good Services for Tax Dollars • Send for free booklet containing useful information on these advantages.

Najbolj znamenita slovenska knjiga v Zed. državah je vsako leto

AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLEDAR

LETNIK 1947 obsega 224 strani.

Je vezan v platno.

Stane \$1.50. Za Jugoslavijo \$1.65.

Naročila sprejema

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.

More than 3000 specific questions about Chicago and Northern Illinois ADVENTAGES Answered in One Year

OKROG tega oglasa so tipični citati raznih industrijskih vprašanj, ki jih vedno prejemamo iz vseh držav na vprašanja odgovori v podrobnosti naš Territorial Information Department.

V uradu tega departamenta so izvežbani raziskovalci in izkušeni inženirji. Naš okrožni obveščevalni oddelek je opremljen z moderno zvedeno čitalnico in prejema vesti iz sluhnih virov po vsem tem okrožju, da usposobi in razširi svoje raziskavo.

Kadar dobimo vprašanje za trgovske informacije o velikih možnostih Chicaga in severnega Illinoisa, mu posvetimo izčno študijo in izdelamo natančno poročilo. Ta poročila niso standardizirana. Vsako posamezno vprašanje se odda zase in vsa dejstva se temeljito preiščejo. Ne glede kako natančne informacije se zahtevajo, mi jih zberemo skupaj v podrobnosti in jih odpeljemo kakor hitro mogoče.

Ako veste za kakšno podjetje, ki išče novo okolico, prosimo, da nas obvestite, da bomo s sodelovanjem z drugimi agencijami, ki se zanimajo za napredek tega okrožja, lahko nudili natančne fakične podatke.

Industries locating in this area have these outstanding advantages: Railroad Center of the United States • World Airport • Island Waterways • Geographic Center of U. S. Population • Great Financial Center • The "Great Central Market" • Food Producing and Processing Center • Leader in Iron and Steel Manufacturing • Good Labor Relations Record • 2,500,000 Kilowatts of Power • Tremendous Coal Reserves • Good Government • Good Living • Good Services for Tax Dollars • Send for free booklet containing useful information on these advantages.

TERRITORIAL INFORMATION DEPARTMENT
Marquette Building—140 South Dearborn Street, Chicago 3, Illinois—Phone RANDolph 1617

COMMONWEALTH EDISON COMPANY

REFLECTIONS

By A. TURKMAN, Cleveland, O.

BALOKOVIC

The latter part of February, Cleveland Yugoslavs had the golden opportunity to hear Zlatko Balokovic and his wife present a co-ordinated, all-embracing and comprehensive report on their recent visit to Yugoslavia. With emotional sincerity, the Croat-American couple painted a colorful and encouraging picture of the progress being made by a liberty-loving people now free of the fascist and capitalist yokes. Racial intolerance—one of the most effective means of keeping a people or nations divided—is being eradicated and replaced by a spirit of harmony and co-operation whose ultimate goal is the creation of a new Yugoslavia from which the contributing citizens will be able, through democratic means, to reap the benefits derived.

Touching on the trial of Stepinaec, it was revealed that the Vatican had been informed of the impending charges, but if the Pope were to remove Stepinaec from Yugoslavia, the charges would not be preferred. After a lapse of four months without a sign from the Vatican, Stepinaec was accused, tried, and convicted of a secular crime by a secular court; and the records of the trial are available for examination by any competent person versed in jurisprudence.

Joseph Kress, representative of the CIO, voiced the singular statement that in Cleveland the CIO cannot even purchase advertising space in the newspapers. This statement, coupled with the incident of the denial of radio time to Balokovic by an Akron radio station, gives one furiously to wonder what is becoming of that "freedom of speech and press" for the preservation of which our boys have fought and died in a second World War.

A "Zarja" quartet composed of Albert Fatur, Jennie Perusek-Fatur, Alice Tekavec, and Frank Kokal, accompanied by Edwin Poljak at the piano, contributed towards the evening's entertainment in a highly satisfactory manner that delighted the overflowing crowd.

JUVENILE CONCERT

The success or failure of our American-Slovene endeavors is primarily and almost completely dependent upon the interest and co-operation evinced by the parents of the children who are the unopened buds on our tree of Culture and can blossom forth only when nourished by the proper elements—teaching, understanding, and encouragement.

A presentation of a musically and morally successful concert by the Juvenile chorus of the SNPJ before a substantial group of spectators was a concrete example of what can be accomplished if the necessary co-operation can be acquired. By a display of interest, the correct guidance, and the necessary firmness, the Slovene parents can interest their children in the multiple activities offered by our fraternal and cultural organizations. Slovene culture will remain an active force in this country only as long as the Slovenes maintain and prolong it through their offspring.

In his speech, Michael Verhovnik stressed the necessity for the actuation of more such Juvenile groups and emphasized a preference for singing groups, claiming that the singing of Slovene songs by the juveniles tends to create a closer bond between the younger and older generations, for one cannot fail to catch the spirit of a people through song.

Let us hope that this splendid beginning by the juveniles will provide for the organization of other Juvenile groups, thus providing healthy, wholesome, and beneficial entertainment for the juveniles—and bestowing a new impetus to our fraternal and cultural life.

LAUSCHE AGAIN

To the eyes of one who reads sections other than the sports page and "funnies" of the Cleveland Plain Dealer may have appeared an obscure speech rendered by Frank J. Lausche at a Greek Relief meeting. After extolling the virtues of the Greeks, who were the first people to continue the battle against the fascists even after their country had been supposedly conquered, Frank went on to declare that it was most imperative that we aid the Greeks, for the "central Europe is becoming Communized".

THE MARCH OF LABOE

BANKRUPTCY OF A POLICY

Britain's request that America take over some of her commitments in Greece is more than a confession of inability to carry out a policy. It is a petition in bankruptcy for the policy itself. The United States must have a clear idea of its own objectives before we assume a burden which the British are no longer able to carry.

There will be those to say that we have no stake in the eastern Mediterranean worth defending at the cost of supporting Britain in that area. This is, of course, a dangerous error. We have a stake everywhere. We can no longer find an easy recipe for world problems in retreat. Isolation is an illusion.

But if it is a truism to say that we must support our foreign policy, we need to be quite certain what the policy is, and how far we are right in it. There can be no question that we must "fulfill our responsibilities as a world power." But we must be clear on exactly what those responsibilities are.

Is it our obligation to back with dollars a British military occupation designed to saddle the Greek people with a reactionary government they don't want? Does our world position demand the dispatch of armed forces and economic ambassadors in all directions to serve the single negative aim of "stopping Russia" by any means? Is it the American destiny to maintain indefinitely a burdensome military establishment and a foreign policy based on the presumption of a future war which we keep telling ourselves civilization cannot survive?

Certainly that is not what the American people were thinking about when they made their historic decision to play their full role in the world. Americans have often been accused of impractical idealism, but their hard realism tells them that today nothing is so dimly impractical as the ancient dogmas of power politics and armed truce. The 19th century Pax Britannica, so often cited as a model, ran into the dead end of two world wars within a generation. How can we expect anything better from a Pax Americana to be policed by us as the heir and successor to the British Empire?

Every balance of power ends in imbalance. Every armed truce ends in war. The American responsibility for peace demands a more creative idea than the sterile politics of power and militarism.

The people once thought they had hold of such an idea. They conceived our responsibility to be, not the manning of strategic bastions around the world, but the liberation of peoples from dominion by anybody. Economic aid for such people as the Greeks, yes—but it was to be aid for the purpose of enabling them to live their lives peacefully under governments of their own choosing, not aid for the purpose of "stopping Russia" by imposing a bondage of our own.

That there would be conflicts of interest among the great powers everybody knew; but the creative

American Meddling in Internal Affairs of Yugoslavia

Excerpts From a Report Sent to Secretary of State George C. Marshall by Zlatko Balokovic and Mrs. Joyce Borden Balokovic on Our Foreign Policy in the Balkan Countries

Two Americans, recently returned from a two-month visit to Yugoslavia, have written Secretary of State George C. Marshall a report of their observations abroad in which they charge that the American Embassy "has been using its diplomatic channels in an attempt to undermine the confidence of the Yugoslav people in their government and, if possible, to encourage an uprising against that government with arms that would be supplied by us."

The Americans are Zlatko Balokovic, internationally known violinist, who is president of the United Committee of South Slavic Americans, vice president of the American Slav Congress, and president of the American Committee of Yugoslav Relief, and his wife, Mrs. Joyce Borden Balokovic, a member of an old Chicago family whose ancestors came to America on the Mayflower. Mrs. Balokovic is the sister of Mary Borden, novelist. The couple spent four months in England, France, Albania, Bulgaria and Yugoslavia.

The letter to General Marshall, referring to Yugoslavia, Bulgaria and Albania, declared that the writers were "deeply concerned over the disastrous policies which our representatives have been trying to carry out in this part of the world." After thanking the Secretary of State for his statement clarifying the situation in China and the American position in regard to it, Mr. and Mrs. Balokovic wrote that they felt sure "that the deep understanding shown by you in this case will soon make itself felt in a change of attitude on the part of our Government toward the rest of the world."

The letter to General Marshall alleged that Richard C. Patterson, American Ambassador to Yugoslavia and the Embassy he heads were engaged in a campaign designed to deceive visitors to that country.

"From our own experience," the Balokovics wrote, "we know that the members of our Embassy in Belgrade have been attempting to prejudice visitors to Yugoslavia against the present regime by filling them, immediately on arrival, with wild tales of 'terror' and slave

labor' and 'Americans' in concentration camps, etc. These tales are either outright lies supplied to our Embassy by remnants of the corrupt pre-war ruling clique of Yugoslavia or else complete misinterpretation of events on the part of our Embassy officials due to their ignorance of the past and present history of Yugoslavia and their inability to understand either the basic problems or the psychology of the Yugoslav people. After such 'briefing' it is clearly difficult if not impossible for even the most unprejudiced and honest reporter to look at Yugoslavia through his own eyes.

"When Mr. Patterson, our Ambassador to Belgrade, charges that United States' citizens are being held in Yugoslav concentration camps and these individuals turn out to be Nazi of the worst sort, when he tells people both here and in Belgrade that he is afraid to go out on the street in Yugoslavia because he would be killed or at least arrested... when a member of our Embassy staff is caught illegally changing American dollars in considerable amounts at a great premium... when other members of the staff are drunk in public... and when a member of our political mission to Albania personally directs the sabotage of a project to drain Lake Malq, thereby causing the death of a number of those miserably poor and defenseless Albanian people who are working voluntarily and with all their strength to improve living conditions in their country, then we are profoundly shocked and deeply disturbed by the devastating effect of such behavior on the reputation of our Government. Such tactics gain for us nothing but contempt."

The letter, after detailing other allegations of official American hostility to the Yugoslavs, adds that "in spite of all this they still love and trust the American people and are deeply grateful for the help given them through UNRRA, through the American Red Cross and through other private relief agencies. They do not, however, consider 'charity' a substitute for justice. Nor is it."

Referring to the recent closing of the American reading room in

Belgrade, Mr. and Mrs. Balokovic declared it was shut because of the distribution of articles written by Eric Pridanoff, formerly an employee of the Embassy, "intimating clearly that if the Yugoslav people would revolt against their government, we would help them." The letter added that "our Embassy countered by refusing to hand over to the Ministry of Health a consignment of desperately needed medical books which were sent through the American Embassy to the Yugoslavs as a gift from an American committee which, working in conjunction with the Library of Congress, is sending medical and other technical books to the devastated countries of Europe."

Cheap Public Power Works Miracle

The benefits brought to a region by cheap, public-owned electric power are described by the "Wall Street Journal," a conservative newspaper not likely to exaggerate such facts.

Abundant low-cost power from Uncle Sam's Bonneville and Grand Coulee dams, the "Journal" points out, is enabling the war-built aluminum plants in Oregon and Washington to flourish now in time of peace.

This is all the more remarkable because the raw materials used by the plants "are shipped half-way across the country," and the aluminum they produce "is transported back East for final processing."

Despite those handicaps, the plants in those two states are producing 40 per cent of all the aluminum now being made in the United States.

This would be impossible, the "Journal" explains, if the plants did not have cheap power to offset their handicaps.

Which Science Bill Will Congress Choose?

A fight about patent rights in the last session of Congress blocked passage of any one of several bills to establish a "National Research Foundation," through which Uncle Sam would subsidize scientific studies, discoveries and inventions.

Now the same fight is before Congress again, and the issues are clearly drawn in two bills.

One, sponsored by Senator Albert D. Thomas (Dem., Utah), is much like the bill Senator Harley M. Kilgore (Dem., W. Va.) fought for in the last session. It includes all possible safeguards to insure that the government controls patents on the discoveries made with its money, and that the people, instead of private monopolists, get the benefit.

The other bill was introduced by a group of Senators headed by Senator H. Alexander Smith (Rep., N. J.). This bill omits the safeguards, opens the door wide for private monopolization of discoveries made at Uncle Sam's expense.

Billions of dollars, and the future welfare of the American people, are at stake in the choice between these two bills. —Labor.

The Rebel's Creed

When Gene Debs was being sentenced to Atlanta, he told the judge:

"Years ago I recognized my kinship with all living beings, and I made up my mind that I was not one whit better than the meanest man on earth. I said then, and I say now, that while there is a lower class, I am in it; while there is a criminal element, I am of it; while there is a soul in prison, I am not free. In the unceasing struggle between the producers and their exploiters I have tried as best I might, to serve those among whom I was born, with whom I expect to share my lot until the end of my days."

Do you think you are better?

Farm Income Boosted

Farmers are still riding a prosperity wave. Their income for the first two months of 1947 will total \$4 billion, up 30 per cent from the same months last year, the Bureau of Agricultural Economics reports. Higher prices on farm products are credited for most of the gain.

CAPITALISM AND CONSCRIPTION

We have been thinking that, since we are opposed to the proposal of an American system of compulsory peacetime military conscription, we should want our fellow citizens to know why it is that the issue has been raised.

When the military "brass hats" and others talk about the need for a big standing army to justify their demand for a conscripted nation they are not offering a cause, but merely trying to prove that we need a thing by saying that we need it.

The reason back of that need—and we are not denying that a big fighting force may become a very real need before long—is that the nation is still committed to a profit economy. That is why we, who have enough of most of the things we need right here at home, must be so terribly interested in what the people of other nations may do.

The older capitalism of Europe found it necessary to push into other parts of the world in order to keep their profit system expanding. We didn't have to go outside the northern part of the Western Hemisphere to accomplish the same thing for the simple reason that for many years we had a large undeveloped territory close at hand.

But American capitalism has at last grown to a point where it is too big for its geographic britches. To expand still further—to find markets for the surpluses its industries can produce, to find and protect investments for American dollars, to exploit the oil of the middle east and the wealth of other peoples here and there—has now become a must for the private-profit system. And since such economic aggression inevitably leads to international clashes and war, we say that the development of a big military machine may indeed be necessary—to safeguard the interests of the capitalist class.

That, of course, reveals why we are opposed to peacetime conscription. We are opposed to capitalism to begin with. Being thus opposed, we certainly do not want the sons of workers to be used to make it possible for the capitalist economy to expand and continue.

We say we feel that it is our duty to make our views known, because when and if the call for conscripts is given legal sanction the mater will not be put to the dupes and victims of the profit system in that manner. Then it will be patriotism, or body-building, or anything else that hides, rather than reveals, the real need and purpose of militarism.

We are hopeful that the great majority of Americans will grow tired of paying the price that must be paid for the privilege of permitting an owning class to exploit them. If they do weary of that sort of thing, however, the best way to end it is not only to oppose the results of the profit economy, but to end the economy itself. We Americans wouldn't need to bother about foreign trade if we produced wealth for use instead of for sale and profit. Neither would we be facing the prospect of another war in the uncomfortably-close future—a war for which we are now being urged to prepare by adopting a militaristic policy that was the forerunner of fascism in other capitalist nations.

Reading Labor Advocate).

U. S. TO PAY

Government spokesmen went to unusual lengths to reassure employers that they need not worry about "portal to portal" back wage awards should current demands for such pay be upheld.

War and Navy Department spokesmen said war contractors would be reimbursed for such loss, and on Wednesday, the Treasury Department announced industrialists could write off judgments, if any, from their tax bills.

Thus, in the end it will be Uncle Sam who will foot the cost.

Going Up and Down

An airman had to take to his parachute because of engine trouble. On his way through space he met an old lady floating up.

"Hey!" he shouted. "Have you noticed a Spitfire going down?"

"No," replied the old lady. "Have you seen a gas stove going up?"